

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2025-01-23

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.gu.se/jmg

30 opartiska minuter? – en samtalsanalys

Författare: Erik Jakobsson, August Olofsson & Jesper Stomberg

Handledare: Bengt Johansson

Kursansvarig: Elena Johansson

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

JMG

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
DEPT OF JOURNALISM, MEDIA AND COMMUNICATION

Abstract

Title: 30 impartial minutes? A conversation analysis.
Authors: Erik Jakobsson, August Olofsson, Jesper Stomberg
Level: Bachelor thesis in Journalism
Term: HT 2024
Supervisor: Bengt Johansson

The aim of this study is to identify potential bias from journalists in “30 minuter”, a Swedish interview program aired on SVT. The program features politicians and others with power and influence. According to the Swedish public service broadcasting license SVT are required to produce television that is objective and unbiased. Previous research has repeatedly concluded that the state-financed broadcasting enterprise SVT complies with those requirements. Still, some accuse SVT of biased reporting.

This study uses Shoemaker and Reese’s “Hierarchy of influences model”, explaining the existence of different levels of influence on media to give a background on what can affect journalistic content – and therefore create or contribute to bias. The theoretical framework in this study also consists of theories about structural bias and partisan bias. That has helped us understand both bias and our material, and to look for answers to our research questions. It gave an opportunity for more extensive analysis and discussion – which led to clearer conclusions.

The method used is conversation analysis (CA). CA is used to study conversations both of institutional origin and everyday conversations. By seeing language as a resource to act out specific scenarios, the method investigates how the conversation is conducted, what its participants do and how different roles and relationships take shape in the interaction. Conversations are dynamic because they are formed by the interaction and negotiation that occurs between two or several people. The method has distinct patterns and rules to abide by, such as turn-taking. The content analysed with CA is authentic, for it has been acted out in a natural situation without direct influence of the researcher. When the conversation is recorded, it is later transcribed and used as a basis for analysis with different questions and perspectives.

In the results chapter we showcase examples subtracted from our empirical evidence to demonstrate the different patterns of bias in questioning we have identified: “Oppositional positioning”, “Questioning of reasoning” and “Evaluative comments”. We also found a difference between the questioning of incumbent politicians and their non-incumbent opponents. The results are explained and discussed with the theoretical framework and previous research as a basis.

Innehållsförteckning

	Sida:
1. Inledning	6
2. Bakgrund	7
2.1 Programmet 30 minuter	7
2.2 Journalistens roll	7
2.3 30 minuter och det demokratiska uppdraget	7
2.4 Partiskhet	8
2.5 Public Service och opartiskheten	8
2.6 Det politiska läget	9
3. Tidigare forskning	10
3.1 Yrkesideal och politiska sympatier inom den svenska journalistkåren	10
3.2 Partiskhet – Public service	11
3.3 Partiskhet – Intervjusituationer	13
3.3.1 Tv-intervjuer	13
3.3.2 Aggressiva frågor	14
3.3.3 Avbrott i politiska mediesamtal	15
3.4 Sammanfattning	15
4. Teori	16
4.1 Influenser på medieinnehåll	16
4.2 Strukturell partiskhet och aktörspartiskhet	18
4.2.1 Objektivitet och partiskhet	18
4.2.2 Strukturell partiskhet	19
4.2.3 Aktörspartiskhet	20
5. Syfte och frågeställningar	21
6. Metod och material	22
6.1 Metodval	22
6.1.1 Kvalitativa metoder	22
6.1.2 Samtalsanalys	22
6.2 Materialval	23

6.3	Genomförande	25
6.3.1	Kartläggning av programmet	25
6.4	Validitet	26
6.4.1	Replikerbarhet	26
6.4.2	Intern validitet	26
6.5	Reliabilitet och generaliserbarhet	27
6.6	Transkribering	27
7.	Resultat	28
7.1	Frågeställning 1	28
7.1.1	Oppositionell positionering	28
7.1.2	Ifrågasättande av resonemang	31
7.1.3	Värderande kommentarer	37
7.2	Frågeställning 2	40
7.2.1	Maktinnehavarna ställs till svars för sina beslut	41
7.2.2	Politiska läget och samarbete mellan oppositionspartierna	45
7.3	Frågeställning 3	47
7.3.1	Oppositionell positionering	47
7.3.2	Ifrågasättande av resonemang	48
7.3.3	Värderande kommentarer	49
8.	Analys	51
8.1	Den hierarkiska influensmodellen	51
8.2	Strukturell partiskhet och aktörspartiskhet	52
8.3	Studien i förhållande till tidigare forskning	54
9.	Slutdiskussion	56
9.1	Förslag till vidare forskning	58
	Referenser	59

1 Inledning

När du slår på tv:n för att ta del av senaste nyheterna, heta politiska debatter eller informativa intervjuprogram vill du kunna lita på journalisternas opartiskhet. Frågorna ska inte vara tuffare för företrädare av ett särskilt parti, utrymmet inte större för politiker med viss ideologi. Objektivitet ska råda. Särskilt när det gäller public service – finansierat av alla landets skattebetalare. Sveriges Television (SVT) skriver själva att behovet av opartisk och saklig information aldrig varit större än vad det är nu när det polariserade samhällsklimatet riskerar skapa misstroende mot medier.

Men är det verkligen så lätt? Lyckas SVT uppnå sitt ideal att vara mediet för alla? Det är frågor som fått oss intresserade av att undersöka området partiskhet i media. Siffror från SOM-institutet (2024) visar den brist på tillit till public service-mediernas opartiskhet som finns bland vissa grupper i samhället. Samtidigt gör forskning gällande att journalistiken lyckas väl och i hög grad lever upp till objektivitetsidealet (Johansson, 2022). Motsättningen är intressant och vi vill därför utforska ett sammanhang där flertalet har möjlighet att ta del av politik genom medier.

SVT:s ”30 minuter” är ett program där landets ledande politiker ställs till svars i olika frågor och för olika fattade beslut. Räckvidden är stor och många är de tittare som påverkas av vad som framkommer i programmet – kanske bidrar innehållet till att forma uppfattningar om politiska vägval. Rollen som utfrågare blir därför avgörande. Hur gör journalisten Anders Holmberg för att få fram genuina och sanningsenliga yttranden, och finns det skillnader i praktiken beroende på vem som sitter mitt emot honom?

För att undersöka intervjuerna kommer vi i denna studie använda oss av samtalsanalys. Det är en metod som kan hjälpa oss förstå interaktionerna mellan journalist och intervjuperson, för att kunna jämföra de olika intervjuerna.

Mycket av forskningen i ämnet partiskhet har fokuserat på valrörelser och hur de bevakas av medierna. Återkommande mätningar har studerat hur ofta respektive parti och dess ledare syns i artiklar och inslag, hur de benämns och vilka av partiernas kärnfrågor som blivit centrala i debatten. Även forskning om intervjusituationer har i hög grad haft koppling till valkampanjer.

Denna studie förhåller sig inte till val på samma sätt. Kontexten är istället den politiska vardagen, eftersom avsnitt av 30 minuter sänts varje vecka under flera månader de senaste åren. Genom att djupgående fokusera på ett och samma program vill vi bidra med en kontrast till den bredd av medier och journalistiska produkter som utgör material i en stor del av forskningen om partiskhet.

2 Bakgrund

2.1 Programmet 30 minuter

30 minuter är ett så kallat intervjuprogram där programledaren intervjuar offentliga aktörer, huvudsakligen politiker, i en förinspelad intervju i studio. På SVT:s hemsida beskrivs programmet på följande sätt: "Intervjuprogram där Anders Holmberg söker svar och går på djupet med en aktuell makthavare" (SVT Play, u.å.). Totalt har 92 avsnitt över sju säsonger producerats för att sedan sändas i SVT2. ("30 minuter", 2024)

Den 20 januari 2021 sändes första avsnittet av 30 minuter i Sveriges Television (SVT). Programmet kan anses vara ett av public services flaggskepp när det kommer till att ställa makthavare till svars. Politiker och andra makthavare som sitter på en position där de påverkar människors vardag svarar på kritiska och ansvarsutkrävande frågor i cirka 30 minuter. Svaren som framkommit har i vissa fall varit uppseendeväckande och avslöjande, och påverkat stora delar av befolkningen. Detta har i sin tur lett till att 30 minuter frekvent citeras av andra medier och resulterat i att programmet fått hög status. År 2022 vann 30 minuter årets nyheter- och aktualitetsprogram på Kristallengalan, ett av Sveriges mest prestigefyllda pris som årligen delas ut till ett flertal olika tv-produktioner. (Kristallen, u.å.)

2.2 Journalistens roll

I en övervägande majoritet av programmets avsnitt har journalisten Anders Holmberg haft programledarrollen. Anders Holmberg har tidigare arbetat på SR (Sveriges Radio) i 18 år, där har han bland annat varit programledare för Studio Ett och P1 morgon. Det är två aktualitetsprogram som omfattar samma ämnen som 30 minuter: politik och samhälle. Han har också erfarenhet av studiontervjuer från att ha varit programledare för radioprogrammet Ekots lördagsintervju. (Journalisten, 2012)

På SVT har Anders Holmberg varit programledare för programmen Aktuellt, Gomorron Sverige och Agenda (SVT, 2014). När 30 minuter etablerade sig på tv-tablån tog Anders Holmberg rollen som huvudsaklig programledare för programmet och lämnade Agenda. (Dagens Nyheter, 2020)

I de två avsnitt av 30 minuter som ingår i studien då Anders Holmberg inte varit programledare har istället Camilla Kvartoft haft rollen. Även Camilla Kvartoft har erfarenhet av arbete på SR, och har varit programledare för olika nyhetsprogram på SVT. (Jusektidningen, 2014)

2.3 30 minuter och det demokratiska uppdraget

Genom att analysera programmet bidrar uppsatsen med en djupare förståelse för hur olika politiker behandlas i media. Detta är viktigt eftersom demokrati är ett statsskick som kräver god informationsspridning och upplysning om politik. Medborgare i en demokrati måste kunna fatta upplysta beslut. Politisk reklam är en mycket liten del av det politiska samtalet i Sverige och oftast får väljarna politikernas budskap till sig genom journalistiken. Om då journalister inte ger en opartisk bild, utan tar ställning i sitt arbete med informationsförmedling, kommer väljarna att få en felaktig bild av makthavarna i samhället.

Det är inte bra för demokratin. En viktig funktion som media har är också att kontrollera staten och de som har makten för att de inte ska missbruka sin position. Därför är det viktigt att media granskar alla makthavare och inte gör eftergifter för vissa. (SOU 1995:37)

2.4 Partiskhet

Svenska Akademiens (SO, 2021) definition av ordet partisk är: “Som (otillbörligt) gynnar eller stöder en part på en annan, konkurrerande, parts bekostnad.” Denna studie undersöker partiskhet i specifika intervjusituationer, med utgångspunkten att journalistens agerande kan gynna eller missgynna olika parter – även då rådande metoder inom den kritiskt granskande journalistiken används.

Inom journalistiken kan det vara en självklarhet att inte vara partisk och att sträva efter objektivitet så långt det går. Framväxten av idealet att vara opartisk beror delvis på att journalistiken i dess professionalisering antog normen om objektivitet för att bli en egen profession och skilja sig från propaganda och reklam. Kommersialiseringen av medier och viljan att nå en bredare publik gjorde också att objektivitet blev fördelaktigt. (Johansson, 2019)

2.5 Public Service och opartiskheten

Public service i Sverige är en medieverksamhet som har i uppgift att erbjuda Sveriges befolkning oberoende och saklig information. Kriteriet angående oberoende gäller oberoende från alla typer av aktörer som på något sätt kan inverka på programinnehållet. Detta innebär att public service ska vara fritt från allmän reklam och politisk reklam, samt stå oberoende från staten och alla andra typer av partipolitiska anknytningar. (SOU 2017:79)

I det sändningstillstånd som regeringen ger ut till SVT tydliggörs vilka villkor som gäller för verksamheten. I sändningstillståndet står det att SVT ska granska myndigheter, organisationer och företag som påverkar befolkningen. Detta uppdrag ska utövas opartiskt och sakligt. Ytterligare en aspekt som SVT ska ta hänsyn till gällande programutbud och programinnehåll är relevansfaktorn. Det som tas upp ska vara allmännyttigt och samtida. SVT ska även främja yttrandefrihet och informationsfrihet inom tv. (Ku2013/02310/MD (delvis), Ku2019/01786/MD (delvis), Ku2019/02007/MD)

Enskilda program får lov att vara kritiskt vinklade. SVT har möjligheten att belysa ett problem ur ett tydligt perspektiv som kan vara högst ifrågasättande av en specifik part så länge den ifrågasatta/granskade parten har möjlighet att svara på kritiken i samma program. (Konstitutionsutskottets betänkande, 2022/23:KU34)

I regeringspropositionen “Ett modernt public service nära publiken - villkor 2020-2025” (2018/19:136) redogör regeringen för vilka förslag om riktlinjer de vill att public service tre instanser SVT, Sveriges Radio (SR) och Utbildningsradion (UR) ska ta hänsyn till under tillståndsperioden från och med den 1 januari 2020 till och med den 31 december 2025. I propositionen benämns att kraven på saklighet och opartiskhet är centrala för förtroendet för public service.

SVT själva beskriver sitt uppdrag på följande sätt: “Att vara opartiska är en av SVT:s allra viktigaste uppgifter. Vi varken får eller ska ta ställning i kontroversiella frågor utan istället hjälpa publiken att bilda sin egen uppfattning. Genom att ge fakta samt låta olika åsikter och perspektiv höras, ökar vi människors kunskaper och medvetenhet om viktiga samhällsfrågor.” (SVT, u.å.)

SVT:s nyhetsförmedling nådde 2023 ut till 51 procent av befolkningen. Det gör SVT till den del av Sveriges public service-utbud som i störst utsträckning förmedlar nyheter till Sveriges befolkning, följt av SR på 41 procent. (Mediebarometern, 2023)

Målet med denna uppsats är att undersöka en liten del av public service: ett enskilt program i SVT, för att se om det lever upp till kravet på opartiskhet. Mycket av tidigare forskning har undersökt frågan på ett bredare sätt. För att undersöka om det finns substans i kritiken mot public service eller inte har vi valt att ta ett stickprov för att komma åt eventuellt politiskt vinklat material.

2.6 Det politiska läget

Efter riksdagsvalet 2022 fick Sverige en regering som består av Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna med stöd av Sverigedemokraterna. De övriga partierna i riksdagen är Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet. Regeringen klassificerar vi som en borgerlig regering bestående av borgerliga partier. En högerregering. Partierna i opposition klassificerar vi som mer socialistiska och till vänster på det politiska spektrumet. Detta är en grov förenkling av hur det politiska styret ser ut i Sverige 2024. Till exempel är Sverigedemokraterna inte nödvändigtvis ett klassiskt borgerligt parti och Centerpartiet kan anses vara mer av ett borgerligt parti än ett parti som tillhör den politiska vänstern.

I programmet 30 minuter intervjuas politiker från alla åtta riksdagspartier. Denna studie undersöker om företrädarna för respektive parti i Sveriges riksdag behandlas lika, samt om de båda blocken i politiken behandlas lika. Blir företrädare lika behandlade oavsett om de sitter i eller samarbetar med regeringen, eller är en del av oppositionen?

3 Tidigare forskning

I det här kapitlet redogörs för tidigare forskning om partiskhet i media. Inledningsvis fokuserar kapitlet på den svenska journalistkåren, yrkesideal och hur de politiska sympatierna ser ut. Därefter beskrivs forskning om hur partiskhet kan ta sig uttryck inom public service, och avslutningsvis tar kapitlet upp forskning om partiskhet vid intervjusituationer. Syftet är att ge en relevant bild av forskningsläget för det sammanhang – SVT-programmet 30 minuter – som undersöks i denna studie.

3.1 Yrkesideal och politiska sympatier inom den svenska journalistkåren

Den svenska journalistkåren är en central komponent i det svenska demokratiska samhälle vi lever i idag. Journalistens yrkesutövning skapar konsekvenser för ett land, dess befolkning och makthavare. (Asp, 2012a)

I denna del av forskningsöversikten har vi valt att titta närmare på vad forskningen säger om den svenska journalistkåren: vilka den består av, hur den har utvecklats, vilka ideal den omfattar och hur politiska sympatier hos journalister påverkar arbetet. Forskningen på området är omfattande och stora delar av den har sammanställts i Kent Asps (2012a) bok Svenska Journalister.

Det svenska mediasystemet kännetecknas av en stark professionell journalistkultur med ett kraftfullt public service, vilket placerar oss i den demokratiskt korporativistiska modellen enligt Hallin och Mancinis (2004) typologi. Objektivitetsidealet och professionella normer inom Sverige liknar det av den liberala modellen, som är stark i USA. Det som urskiljer Sverige är den starka roll som public service har. (Wiik, 2012)

Wiik (2012) drar sina slutsatser genom att titta på hur idealassociationen hos svenska journalister har sett ut under åren 1986, 1999 och 2011. Idealet ”granskare av samhällets makthavare” ökade från 70 procent till 78 procent mellan åren 1986 och 1999. 2011 instämde 82 procent av de tillfrågade i att det var ett eftersträvänt ideal.

Studien undersökte också hur olika generationer av journalister ser på objektivitetsidealet. Påståendet som journalisterna fick svara på löd ”En journalist bör betrakta sig som en objektiv förmedlare av nyheter och information”. År 1999 svarade 76 procent av de som var 29 år eller yngre att de instämde. År 2011 var den siffran 88 procent. Resterande åldersgrupper svarade mycket likt åldersgruppen 29 år eller yngre. (Wiik, 2012)

Publikt intresse har visats påverka journalistikens nyhetsvärdering. 85 procent av svenska journalister anser att händelser som intresserar många människor är av stor betydelse när det gäller nyhetsvärdering, och händelser med konsekvenser för människors vardagsliv anser 73 procent ha stor betydelse. Dessa två resultat tyder på att branschen riktar in sig mer mot kommersiella intressen genom att ge publiken det den vill ha. Man har även sett att publikens inflytande har ökat över tid. (Ghersetti, 2012)

På en politisk höger-vänsterskala placerar sig svenska journalister generellt mer åt vänster i sina politiska åsikter jämfört med allmänheten, samt våra folkvalda riksdagsledamöter. I en politisk höger-vänsterskala placerar sig 31 procent av allmänheten åt vänster medan 22 procent av riksdagsledamöterna gör det. När det kommer till journalister placerar sig 48

procent åt vänster. Journalister på SVT placerar sig i högre utsträckning åt vänster. 52 procent av de journalister som jobbar inom SVT placerar sig åt vänster. Forskningen tyder dock på att det inte har någon betydelse för arbetsutövningen. Kent Asp (2012c) presenterar tre olika aspekter som förklarar detta. 1) Medielogiken gällande nyhetsvärdering är viktigare än enskilda åsikter. 2) Det är sällan bara en journalist som utför arbetet. Det krävs ett samarbete, vilket begränsar en enskild individs möjlighet att påverka innehållet. 3) Det finns få journalister som känner en stark anknytning till något specifikt parti. (Asp, 2012b)

Att journalisters partisympatier har visats ha mindre betydelse för om journalistiken är partisk eller inte fastslår även Strömbäck och Nord (2017) i sin rapport ”Mest spelgestaltningar och strukturell partiskhet”. Journalistikens värderingar och normer brukar av journalister värderas högre än egna åsikter.

3.2 Partiskhet – Public service

Forskning kring partiskhet inom public service-medierna kan sägas vara mycket regelbunden, och har huvudsakligen undersökt den journalistiska rapporteringen i anslutning till politiska val. En vanlig metod har varit att kvantitativt undersöka de politiska partiernas förekomst i olika medier, och om exponeringen varit av positiv eller negativ karaktär.

Den partiskhet som faktiskt visar sig inom public service är enligt forskningen inte partipolitisk utan styrs istället av skickligheten hos bevakade parter att skapa uppmärksamhet för sig själva genom utnyttjande av medielogiken, och därmed snarare en strukturell partiskhet. Vidare beskrivs en rimlighet i medias partiskhet. I det fall ett politiskt parti får framgångar i opinionen leder det frekvent till mer gynnsamma framställningar i media – vilket kan anses vara fullt logiskt. (Johansson, 2022)

Frågan om public service-bolagens partiskhet har länge varit aktuell i forskningssammanhang. I medievalsundersökningarna, genomförda sedan 1979, har public service-medierna förekommit bland de undersökta redaktionerna. I medievalsundersökningen (Johansson & Strömbäck, 2023) gällande valet 2022 undersöktes 152 inslag från Rapport (SVT) och 80 inslag från Ekot (Sveriges Radio) under de fyra veckor som föranledde valet. Materialet kodades utifrån ett stort antal variabler, exempelvis utrymme för politiska aktörer, hur olika aktörer pratar om varandra eller vilka journalistiska gestaltningar som används i förhållande till aktören. Om man tittar på public service-redaktionernas (SVT Rapport och SR Ekot) nyhetsdagordning inför valet 2022 skiljer de sig åt något. Energifrågan får betydligt större utrymme i Rapport (21 procent) jämfört med Ekot (11 procent), som ligger betydligt närmare de flesta övriga undersökta redaktionerna i utrymme för denna fråga. Samtidigt är invandring den sakfråga som får näst mest utrymme i Ekot (12 procent), medan det området inte finns med bland Rapports fem vanligaste.

I ljuset av att politiska partier kan gynnas eller missgynnas beroende på vilken sakfråga som hamnar i fokus är dessa specifika skillnader mellan de två redaktionerna intressanta, men diskuteras inte i någon stor omfattning i studien. Skillnader som skulle kunna indikera att nyhetsvärderingen kan skilja sig åt till och med inom public service – med de snarlika riktlinjer och uppdrag som det innebär.

Medievalsundersökningen tar också upp journalisters synlighet i rapporteringen. I 28 procent av nyhetsinslagen i Rapport är det en journalist som får de avslutande orden. Nyhetsanalyser,

där journalisten får en tolkande roll, stod för 14 procent av inslagen i Rapport och 12 procent i Ekot. Värderande kommentar eller uttalande från en journalist förekom i 47 procent av nyheterna i Rapport och i 33 procent av nyheterna i Ekot. Att i snitt nästan hälften av nyheterna under valrörelsen var gestaltningar av det politiska "spelet" eller skildringar av olika skandaler kan ha en påverkan på hur vanligt det är med värderande uttalanden eftersom risken för medierna att bli anklagade för partiskhet vid den typen av nyhetskommentarer är lägre. (Johansson & Strömbäck, 2023)

I valrörelsen 2022 fick det rödgröna regeringsunderlaget (S, MP, V och C) en mer gynnsam behandling i media generellt än vad högersidan (M, SD, KD, L) fick. I princip samtliga medier bedömdes ha haft en mer gynnsam behandling av de rödgröna partierna. Bland dessa var Ekot. Däremot bedömdes Rapport inte ha gynnat vare sig vänster- eller högersidan, och blev därmed den enda redaktionen som placerade sig helt neutralt enligt undersökningen. I den föregående Medievalsundersökningen, gällande riksdagsvalet 2018, var förhållandena i det närmaste omvända, då den dåvarande högeralliansen fick en mer gynnsam behandling. (Johansson & Strömbäck, 2023)

I syfte att belysa fler dimensioner av den journalistiska behandlingen av politiska frågor har Håkansson (2020) använt sig av ett mått av politisk positionering i en kulturdimension, på en skala mellan grön/alternativ/libertär (GAL) och traditionell/auktoritär/nationalistisk (TAN). En av redaktionerna som undersöks i studien är SVT Rapport och tidsperioden är veckorna innan valen 2010 respektive 2018.

Det som mäts i studien är hur ofta en aktör i inslagen uttalar en ståndpunkt som kan placeras på vänster-höger-skalan respektive GAL/TAN-skalan. Hur redaktionerna bevakar frågor utifrån de olika skalorna skiljer sig åt markant. I Rapport förekom enligt studien en övervikt av positioneringar till vänster både inför valet 2010 (+11) och 2018 (+22) men i kulturdimensionen dominerade positioneringar närmare TAN (traditionell/auktoritär/nationalistisk) båda perioderna. Förekomsten av positioneringar i kulturdimensionen ökade till det senare valet, vilket tyder på att sådana frågor ökat i betydelse och gör bedömningen av mediernas partiskhet mer komplex. Särskilt då det är svårt att förutse vilka politiska partier som i medier gör uttalanden med särskild positionering i kulturdimensionen. Fler poliser och hårdare insatser mot brott är positioneringar åt TAN-hållet som uttalas från aktörer över hela vänster-höger-skalan. (Håkansson, 2020)

Att journalister uttrycker egna uppfattningar, och därmed gör positioneringar på GAL/TAN-skalan, påverkar bara i mycket låg grad fördelningen. Framst på grund av att de var så få till antalet, och att övervikten mot GAL (grön/alternativ/libertär) var relativt liten. (Håkansson, 2020)

3.3 Partiskhet – Intervjusituationer

Inom journalistiken används intervjun i undersökande syfte för att samla uttalanden till nyhetsinslag och för att iscensätta direktsända interaktioner för publik. Men det är också en institutionaliserad form av interaktion som styr och symboliserar makten och autonomi i modern journalistik. (Ekström, 2007)

3.3.1 Tv-intervjuer

Forskning om partiskhet inom public service, som vi skrev om i kapitlet innan, har inte fokuserat på intervjusituationer i någon hög utsträckning, men en studie av Ekström m.fl. (2013) visar att företrädare för olika partier fick likvärdig behandling i de intervjusituationer som SVT anordnade inför riksdagsval. Huruvida den ideologiska inriktningen för partiet är vänster eller höger visade sig inte spela någon roll när undersökningar av intervjuer med partiledare i public service under flera valkampanjer sammantaget bedömdes.

Om man istället håller isär intervjuerna från de olika valkampanjerna finns skillnader. Att journalisten som genomför intervjun intar en oppositionell roll och är mer kritisk till intervjupersonen var inför valet 2002 vanligare när partiledaren representerade ett parti till vänster. Samtidigt såg det helt annorlunda ut 2010, då förhållandet var omvänt och oppositionella ståndpunkter användes främst i intervjuer med partiledare till höger. Även andra aspekter som indikerar mer aggressivt intervjuande riktades främst mot ledare på ena sidan av det politiska spektrat vid ett val, för att vid ett annat val i stället riktas mot den andra sidans företrädare. Ett resultat som tyder på frånvaro av aktörspartiskhet, då en sådan skulle innebära mer återkommande mönster i behandlingen. (Ekström m.fl., 2013)

Partiledarens position i relation till statsministerposten verkar vara avgörande. De som inte har chans att väljas till statsminister får generellt mer kritiska frågor i de undersökta intervjuerna, men behöver inte stå till svars för fattade beslut eller genomförd politik lika ofta som statsministerkandidater. (Ekström m.fl., 2013)

I en jämförelse mellan den på förhand nedskrivna delen av en intervju och hur intervjun sedan blev vid genomförandet visar på stora likheter. Frågor adderas dock och intervjuerna innehåller fler frågor än vad manuskriptet gör. Inför valet 2006 hade journalisterna planerat att ställa fler oppositionella eller kritiska frågor till högersidans statsministerkandidat jämfört med vänstersidans. Det blev tvärtom när intervjun väl genomfördes. Den oppositionella och kritiska inställningen i frågorna från journalisterna blev alltid fler än i manuskriptet i de fyra analyserade intervjuerna. Tillkomsten av uppföljande frågor kan förklaras av bedömningen av det inledande svaret. Journalisten bedömer att svaret inte motsvarar förväntningarna och formulerar därför följdfrågor. Intervjupersonen kan därmed sägas ha en direkt inverkan på nivån av aggressivitet i situationen. Genom att svara mer undvikande eller konfrontativt får följdfrågorna en mer kritisk karaktär. (Ekström m.fl., 2013)

Utifrån måttet aggressivt intervjuande finns i studien ingenting som tyder på aktörspartiskhet. Journalisterna på SVT favoriserade eller gynnade inte något enskilt parti eller någon enskild ideologi, och skötte sin undersökande roll på ett oberoende sätt. (Ekström m.fl., 2013)

För att undersöka om det förekommer partiskhet inom nederländsk television har Huls och Varwijk (2011) analyserat tolv intervjuer från talkshowen Pauw & Witterman under valrörelsen inför det nederländska parlamentsvalet år 2006. Författarna studerar intervjuerna

med hjälp av de fem kategorier som Clayman m.fl. (2007) använder för att definiera dimensioner av ”aggressiva frågor”: ”Initiative”, ”directness”, ”assertiveness”, ”opposition”, och ”accountability”. De lägger även till en sjätte kategori: ”persistence”.

De metoder som Clayman m.fl (2007) har använt för att analysera presskonferenser i USA valde Huls och Varwijk (2011) att applicera på tv-intervjuer. De argumenterar för att ”persistence” är ett bra sätt att analysera frågedesign i tv-intervjuer då en tv-intervju ofta ger möjligheten att ställa en sammanhängande sekvens av frågor – något som sällan är möjligt att göra på en presskonferens.

Målet med studien var dels att bidra till utvecklingen av mätmetoder för “motstridiga frågor” i tv-intervjuer, dels att bidra till diskussionen om partiskhet inom nederländsk media. Studien visar på att journalisterna var mer motstridiga när de intervjuade politiker på högerkanten, de var mindre motstridiga när de intervjuade politiker från den politiska mitten och minst motstridiga när de intervjuade politiker på vänsterkanten. (Huls & Varwijk, 2011)

Dock menar författarna att även om det går att se en partiskhet kan det bero på andra faktorer än den politiska tillhörigheten. Till exempel om politikern inte ger ett konkret svar på frågan, utan ger ett undvikande svar, kan intervjuaren drivas till mer bestämdhet och envishet i nästa fråga. Då kan partiskheten inte tillskrivas intervjuaren utan det är snarare politikerns “eget fel.” (Huls & Varwijk, 2011)

3.3.2 Aggressiva frågor

I USA blev journalistiken mer aggressiv på 1970-talet och framåt. En del menar att händelser som Vietnamkriget och Watergateskandalen förändrade de professionella normerna för journalistiken. Sådana händelser i politiken förändrade relationen mellan presidenten och journalisterna som bevakade Vita Huset. (Clayman m.fl., 2010)

För att undersöka denna trend av ”aggressiva frågor” analyserade Clayman m.fl (2010) presskonferenser som hölls av presidenten åren 1953 till 2000. Fyra stycken presskonferenser valdes ut från varje år. För att mäta förekomsten av “aggressiva frågor” under dessa presskonferenser använder de sig av variablerna ”adversarialness” och ”accountability.” Det är två av fem variabler som Clayman m.fl (2007) tagit fram för att mäta "aggressiva frågor”.

1. ”Adversarialness” - Till vilken grad en fråga driver en agenda i opposition till presidenten eller hans administration.
2. ”Accountability” - Till vilken grad en fråga explicit frågar presidenten att rättfärdiga sin politik eller handlingar.
3. ”Assertiveness” - Till vilken grad en fråga uppmuntrar ett visst svar och är på så sätt åsiktsdriven snarare än neutral.
4. ”Initiative” - Till vilken grad en journalist är drivande snarare än passiv i frågeställningen.
5. ”Directness” - Till vilken grad frågor är direkta och rakt på sak snarare än försiktiga när de tar upp ämnen.

Studien kommer fram till att frågor som går under kategorin ”adversarialness” och ”accountability”, det vill säga motstridiga frågor och ansvarsutkrävande frågor, ökade kraftigt under Nixon-administrationen och låg kvar på de nivåerna för de fem efterkommande presidenterna. (Clayman m.fl, 2010)

3.3.3 Avbrott i politiska mediesamtal

Avbrott är en aspekt som kan studeras i intervjusituationer. Ekström och Bérczes (2008) gjorde en empirisk studie av debatter och intervjuer under valrörelsen inför det svenska riksdagsvalet år 2006 med statsministerkandidaterna Göran Persson och Fredrik Reinfeldt med fokus på avbrott. Avbrott är intressant att studera då avbrott kan vara en ”indikator på makt och dominansförhållanden.”

En annan anledning varför avbrott i intervjuer är intressant att studera är för att en fientlig fråga från en journalist kan bli än mer kraftfull om den utförs i form av ett avbrott. Ofta används avbrott för att styra agendan. En politiker kan bli avbruten om hen använder sin tur för att prata om något annat än att svara på frågan som ställts. När politikern avviker från agendan kan journalisten avbryta för att upprätthålla makten att styra agendan. (Ekström & Berczes 2008)

Journalisters frågor kan skapa situationer då avbrott från politikern blir en rimlig handling. När journalisten avbryter politikern kan det också uppstå en situation då det kan ses som rimligt för politikern att konkurrera om turen att prata. (Ekström & Berczes, 2008)

Det visar sig att Fredrik Reinfeldt blev avbruten fler gånger än vad Göran Persson blev. Göran Persson avbröt också journalisterna i högre utsträckning. De två statsministerkandidaterna hade två olika samtalsstrategier där Göran Persson är mer konfrontationsorienterad. (Ekström & Berczes, 2008)

3.4 Sammanfattning

Mycket av forskningen kring partiskhet i media behandlar material producerat i anslutning till val, vilket gör denna studie relevant eftersom det material den ämnar undersöka inte enbart behandlar valrörelser. Aktiviteten hos de politiska partierna att försöka influera nyhetsagendan är möjligen lägre mellan valen och det ger mer utrymme för media att bestämma ämnesområden. Särskilt i det tydliga intervjuformat som programmet 30 minuter har.

Dessutom använder majoriteten av forskningen om partiskhet i media kvantitativa metoder. Hur mycket exponering får varje parti, hur benämns deras företrädare och hur ofta får de uttala sig? Ofta med ett jämförande perspektiv – över tid tenderar partiskheten att jämnas ut sig. Mängden forskning som istället fokuserar på hur partiskhet kan gestalta sig i mer koncentrerade sammanhang är betydligt mindre, vilket ger utrymme för denna studie som undersöker partiskhet i interaktionen mellan journalist och politiker i programmet 30 minuter.

4 Teori

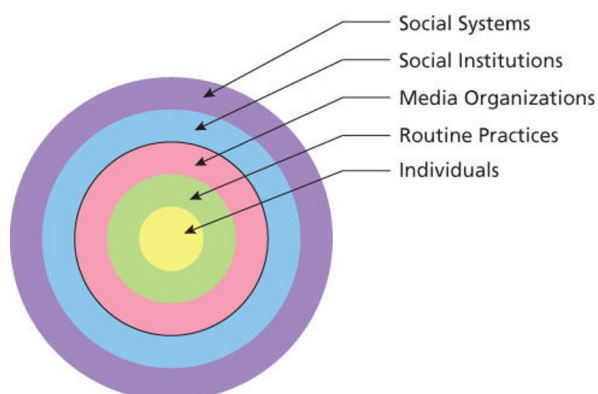
“Som (otillbörligt) gynnar eller stöder en part på en annan, konkurrerande, parts bekostnad.”
– Svenska Akademiens definition av ordet *Partisk* (SO, 2021)

I detta kapitel presenteras det teoretiska ramverk studien utgår från, samt för studien viktiga begrepp. Kapitlet tar upp Shoemaker och Reese's (2014) hierarkiska modell kring influenser på medieinnehåll för att ge en bakgrund till vad som påverkar medier – och därmed kan ge upphov till partiskhet. Vi har också valt att använda oss av teorier om strukturell partiskhet och aktörspartiskhet. Detta är nödvändigt för att kunna förstå vårt material och för att söka svar på frågeställningarna. Det ger oss också förutsättningar att mer djupgående analysera och diskutera – vilket i sin tur leder till en mer tydligt grundad slutsats.

4.1 Influenser på medieinnehåll

För att förklara hur mediers innehållsproduktion kan influeras på olika sätt har Shoemaker och Reese (2014) skapat en hierarkisk modell som identifierar fem analysnivåer för influenser på medier.

Det innehåll som skapas och visas i media är inte en fullständig spegling av verkligheten, utan en konstruerad bild som begränsas av faktorer som kultur och sociala förutsättningar. Eftersom media har en så omfattande påverkan på människors liv genom att informera och berätta om viktiga skeenden i samhället är det meningsfullt att söka förståelse för produktionen av nyheter och medieinnehåll. (Shoemaker & Reese, 2014)

Figur 1. Den hierarkiska influensmodellen (Shoemaker & Reese, 2014)

Sociala system

En bred och omfattande analysnivå som fungerar likt en grund för de övriga nivåerna att stå på. Den påverkar sociala institutioners interaktion, medieorganisationers utformning, journalistiska rutiner och individuella åsikter. Sociala system är potentiellt svåra att identifiera eftersom de blivit naturligt integrerade i tillvaron och därför ibland närmast osynliga. Rådande värderingar, intressen och maktstrukturer i samhället har en inverkan på media eftersom media verkar inom sociala system. Det blir en arena för de med mycket makt att försöka styra till sin fördel i syfte att nå ut och nå fram till människor med sina idéer om verkligheten och lösningar på samhällsliga problem.

Det sociala systemet består av ett antal subsystem. *Det ideologiska subsystemet* tar upp det ideologiska inflytandet på samhällsnivå, och Shoemaker och Reese (2014) behandlar ideologi som en enande och normativ symbolisk mekanism. Huruvida ideologiska influenser på massmedia är något positivt eller negativt beror på bedömarens utgångspunkt. Kapitalism och liberal demokrati är exempel på ideologiska förekomster i en västerländsk kontext.

Det ekonomiska subsystemet innehåller kopplingen mellan ett samhälles ekonomiska utveckling och utvecklingen av infrastruktur för kommunikation. Tillväxten ekonomiskt har haft inverkan på urbanisering och befolkningens litterära kunskaper, vilket i sin tur påverkat mediernas roll och framsteg. Ekonomiska samarbeten mellan olika medier har resulterat i transnationell media, som producerar journalistik för ett land men har ägare från andra länder.

Det politiska subsystemet är betydelsefullt då medier har en avgörande roll i ett demokratiskt samhälle genom skapandet av förutsättningar för människor att fatta välgrundade beslut i rollen som medborgare. Forskning har visat hur mediernas utveckling över tid formas av det politiska system och den politiska verklighet de verkar i – mediekulturen i olika länder skiljer sig åt.

Det kulturella subsystemet beskriver hur kommunikation är en förutsättning för kultur i ett samhälle. Medier har en stor del i formandet av hur människor tänker om sig själva och hur de konstruerar gemensamma värderingar och normer. Globalisering leder till att fler aktörer inom media förekommer i många länder och kulturer, vilket kan påverka medielandskapet. (Shoemaker & Reese, 2014)

Sociala institutioner

Medierna är beroende av olika källor för information i arbetet med att skapa innehåll. Det kan vara myndigheter, politiker eller intressegrupper som genom sin medverkan influerar innehållet. En påverkan som sker utifrån när media interagerar med utomstående part.

Staten kan ha en mer direkt inverkan genom lagar, riktlinjer eller styrande dokument – allra tydligast gällande public service. För kommersiell media kan relationer inom marknadsföring innebära en påverkan på det journalistiska innehållet. Media kan sägas vara en institution i sig, samverkande med andra institutioner i ett stort sammanlänkat nät. (Shoemaker & Reese, 2014)

Medieorganisationer

Den organisatoriska nivån har en omfattande påverkan på journalistiken. Nivån handlar om hur innehåll kan formas av mediernas egen organisering. Ägarskap, policys, mål för organisationen, regler och byråkratisk struktur är exempel på faktorer som är relevanta på denna nivå. Stora förändringar har skett genom teknologisk utveckling och det har gjort att medieorganisationerna fungerar på delvis nya sätt – vilket också förändrar den kontext som det journalistiska innehållet skapas i.

En allt vanligare förekomst av mediekonglomerat gör att fler redaktioner aktivt behöver förhålla sig till varandra och intressekonflikter kan uppstå som en följd av detta. Internets framväxt har förändrat medielandskapet och gränserna för vad som är journalistik, information eller underhållning har blivit mindre skarpa. (Shoemaker & Reese, 2014)

Medierutiner

Förekomsten av redaktionella rutiner har en påverkan kring hur arbetet med att ta fram medieinnehåll går till. Riktlinjer för nyhetsvärdering men också för hur artiklarna ska se ut, vilka målgrupper man vänder sig till och hur publiken reagerar på innehållet.

Journalister har i grupp utvecklat vissa normer för att hantera vanligt förekommande situationer. Praktiska tillvägagångssätt repeteras och blir till rutiner som har inflytande över medieinnehållet. Bedömningen om vad som är journalistiskt relevant sker med hjälp av överenskomna nyhetsvärden som tar hänsyn till vad publiken tros finna intressant och betydelsefullt.

Rutinerna varierar mellan olika redaktioner, främst utifrån medieslag. Alltså att det finns större skillnader mellan exempelvis radio- och tidningsredaktioner än mellan olika redaktioner inom samma medieslag. Skillnader i rutiner kan vara en potentiell förklaringsgrund för att olika redaktioners journalistiska produkter och dess innehåll skiljer sig åt. (Shoemaker & Reese, 2014)

Individuell

Journalisters bakgrund i form av personliga erfarenheter och upplevelser är grunden för denna nivå. Även yrkesmässiga faktorer hos individen, som utbildning i professionen och etiska riktlinjer adresseras. Ytterligare medverkande krafter som nämns är personliga attribut, värderingar, religiös tro samt journalistens position i medieorganisationen.

Journalisters egna politiska attityder är den faktor som fått mest uppmärksamhet och som granskats hårdast av kritiker. Demografiska faktorer, exempelvis kön och etnicitet, gällande den enskilde journalisten är också något som undersökts i relation till producerat medieinnehåll.

Något som gör denna nivå mer komplex är att människor i allt lägre grad definierar sig själva genom sitt jobb, och lojaliteter gentemot arbetsgivare är svagare. I stället har andra saker blivit viktigare i definieringen av den egna personligheten – vilket gör de individuella faktorerna som kan påverka medieproduktionen delvis svårgripbara och föränderliga. (Shoemaker & Reese, 2014)

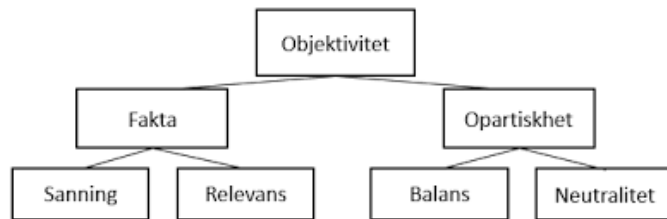
4.2 Strukturell partiskhet och aktörspartiskhet

4.2.1 Objektivitet och partiskhet

Objektivitet är ett begrepp som forskare har studerat sedan början av 1900-talet. Det är ett komplext begrepp och forskare har kommit fram till skilda slutsatser gällande dess betydelse och användbarhet. Men grundläggande handlar begreppet om idealet att rapportera sakligt och opartiskt, vilket ofta ses som mediernas normativa ideal. (Johansson, 2019)

Westerståhls objektivitetsmodell är en strukturerad redogörelse för hur man kan se på objektivitetsidealet. Han delar upp begreppet i två huvudkategorier: saklighet och opartiskhet. Saklighet syftar till att det som rapporteras är sanningsenligt, medan opartiskhet betyder att den som rapporterar inte är i beroendeställning till någonting förutom sanningen. Vidare delar han upp saklighet i två underkategorier: sanning och relevans. Sanningskriteriet står för att det som rapporteras är sant och verifierat efter bästa förmåga. Relevanskriteriet kan

sammanfattas som kravet att man inte ska rapportera eller lägga fokus på inaktuella fakta och händelser. Vidare delas kategorin ”opartiskhet” in i två skilda kriterier: balans och neutral presentation. Balans syftar på att man ska ge lika stort utrymme till båda sidor och behandla dem likvärdigt. Neutral presentation tangerar balanskriteriet, men handlar mer om att journalister inte ska ta ställning i en fråga genom att tydligt uttrycka sig på ett sätt som kan premiera ena sidan. (Johansson, 2019)

Figur 2: Westerståhls objektivitetsmodell. (Johansson, 2019)

Kent Asp (2012c) presenterar tre olika aspekter som kan förklara hur partiskhet kan uppstå. 1) Mediologiken gällande nyhetsvärdering är viktigare än enskilda åsikter. 2) Det är sällan bara en journalist som utför arbetet. Det krävs ett samarbete, vilket begränsar en enskild individs möjlighet att påverka innehållet. 3) Det finns få journalister som känner en stark anknytning till något specifikt parti.

4.2.2 Strukturell partiskhet

Strukturell partiskhet utmärker sig från aktörspartiskhet i den bemärkelse att partiskheten inte är systematisk. Det är alltså inte den enskilde journalistens åsikter gällande politik som aktivt färgar rapporteringen. Inte heller den enskildes ideologiskt förutfattade meningar, redaktioners ägarstruktur med eventuella partipolitiska anknytningar eller den sociala sammansättningen av medarbetare. (Zeldes m.fl., 2008)

Strukturell partiskhet syftar istället till att förklara partiskhet genom faktorer om mediologik och mediers förutsättningar. Konventioner hos olika mediehus är en sådan faktor som kan påverka nyhetsrapporteringen. Även begränsningar i form av ekonomi och tid kan vara en bidragande faktor till strukturell partiskhet. Den strukturella partiskheten skapas alltså av det journalistiska arbetets natur. Ofta genom nyhetsvärdering, arbetsrutiner och de resurser som är tillgängliga för enskilda journalister. (Zeldes m.fl., 2008)

Den strukturella partiskheten kan även uppstå genom påverkansfaktorer som står utanför den enskilda journalistens arbetsrutiner. Till exempel kan uppseendeväckande aktiviteter från ena sidan av en konflikt bidra till att det rapporteras mer om den sidan än den andra. (Fico m.fl., 2006)

Detta fenomen om uppmärksamhet kan politiker och andra aktörer, till exempel PR-team, dra nytta av. Aktörer som är speciellt bra på att påverka nyhetsagendan till sin egen fördel kan profitera av denna typ av strukturell partiskhet, född ur mediologiken, genom att sätta fokus på sina egna sakfrågor. (Graber, 1997)

Dessutom kan journalisters inhämtande av information påverkas av interaktioner med andra samhällsliga aktörer såsom myndigheter. (Zeldes m.fl., 2008)

Om man granskar strukturell partiskhet inom media över tid kommer partiskheten enligt Zeldes m.fl. (2008) att jämna ut sig. Till skillnad från strukturell partiskhet kan aktörspartiskhet påvisas om rapporteringen från ett specifikt mediehus eller en enskild journalist konsekvent främjar den ena sidan över tid.

4.2.3 Aktörspartiskhet

Med aktörspartiskhet syftar vi på den partiskhet som har sitt ursprung hos enskilda aktörer, till skillnad från strukturell partiskhet som är systematisk och oberoende av den enskilda journalistens åsikter och värderingar. Begreppet "politisk partiskhet" förekommer i flera studier om partiskhet (Strömbäck & Nord, 2017; Johansson, 2022). Begreppet aktörspartiskhet menar vi är ett mer vittgående begrepp då inte alla fall av partiskhet från en individuell aktör nödvändigtvis är rent politiska. Aktörspartiskhet är ett begrepp som beskriver partiskhet som uppstår på grund av en enskild individs beslut att vara, omedvetet eller inte, partisk. Om denna partiskhet beror, enbart eller delvis, på individens politiska uppfattningar kan vi inte veta och därför har vi valt att använda begreppet aktörspartiskhet framför politisk partiskhet.

Aktörspartiskhet är den partiskhet som uppstår av att journalisters politiska åsikter styr rapporteringen snarare än journalistiska normer om balans och rättvisa. Detta kan ske baserat på faktorer som social ideologi, de politiska åsikterna bland medieägare eller socialiseringen och selektionen av personal på redaktioner. I flera undersökningar som gjorts om journalister i USA genom åren har det återkommande visats att liberaler på redaktioner är kraftigt överlägsna i antal jämfört med konservativa och att journalister i högre utsträckning är demokrater och liberala än vad amerikaner generellt är. (Zeldes m.fl., 2008)

Liknande studier har gjorts i Sverige om journalisters partisympatier som visar att Vänsterpartiet och Miljöpartiet är kraftigt överrepresenterade bland svenska journalister medan Moderaterna och Socialdemokraterna är underrepresenterade. (Johansson & Strömbäck, 2019; Asp, 2012b)

Om det är så att journalister och andra som jobbar med nyheter fattar beslut nästan enbart inom kontexten för rådande journalistiska normer och praktiker är journalisternas partipolitiska övertygelse till stor del oväsentlig. Det vill säga om journalisterna är så professionella att deras egna åsikter och värderingar inte lyser igenom. Å andra sidan, om deras journalistiska beslut är påverkade av deras partipolitiska lojaliteter, så är de lojaliteterna signifikanta, speciellt i nyhetsorganisationer som betraktas, antingen av lag eller organisatorisk policy, som politisk neutrala. (Patterson & Donsbagh, 1996)

Studier om partiskhet i media har främst varit beroende av innehållsanalyser av nyheterna. Även om den forskningsmetoden är användbar för att upptäcka tendenser i nyhetsbevakning, så är den begränsad i sin förmåga att isolera och identifiera partiskhet. Det är extremt svårt att bestämma till exempel ifall negativ rapportering av en politiker eller en fråga beror på aktörspartiskhet, negativa omständigheter eller andra faktorer. (Patterson & Donsbagh, 1996)

5 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka olika former av partiskhet i ansvarsutkrävande intervjuer i tv-programmet 30 minuter. Detta för att identifiera hur eventuell partiskhet gestaltar sig och hur journalistens praktik påverkas av partitillhörighet på den intervjuade.

Studien söker svar på följande frågeställningar:

- Hur visar sig eventuell partiskhet i 30 minuter?
- Vilka skillnader finns i eventuell partiskhet beroende på om politikern tillhör vänster- eller högerblocket?
- Om partiskhet förekommer i 30 minuter, är det strukturell partiskhet eller aktörspartiskhet?
- Vilken betydelse har olika förklaringsfaktorer för förekomsten av partiskhet?

6 Metod och material

I detta kapitel beskrivs valen av metod och material som gjorts för att besvara studiens frågeställningar. Dessutom ges en förklaring av metoden samtalsanalys, och ett resonemang förs kring det material vi valt att undersöka. Kapitlet tar även upp hur undersökningen gått till i praktiken och studiens validitet, reliabilitet och generaliserbarhet diskuteras i slutet.

6.1 Metodval

6.1.1 Kvalitativa metoder

Inom vetenskapen finns två tydliga huvudgrupper av metoder. Kvantitativa metoder samt kvalitativa metoder. Kvantitativa värderar mätbarhet högt, och består därför till hög grad av siffror och statistik. Här kan stora mängder data hanteras och jämförelser kan göras över långa tidsperioder. Kvalitativa metoder söker istället förståelse för mer specifika sammanhang, och olika bakomliggande orsaker eller motiv i sociala situationer. Denna studie söker svar på hur partiskhet kan visa sig i programmet 30 minuter – ett intervjuprogram som består av interaktion mellan människor. Kvalitativa metoder är i detta sammanhang gynnsamma då de ger oss möjlighet att undersöka detaljer i kommunikationen mellan journalist och intervjuperson. (Esaiasson m.fl., 2024)

Samhällsvetenskapliga och humanistiska discipliner inom forskningen har haft starka influenser på medie- och kommunikationsvetenskapen. Dessa discipliner av forskning karaktäriseras av strävan att förstå innebörd och mening i olika sociala situationer, texter eller bilder – och innehåller därmed en tolkande dimension. För att kunna bedriva sådan forskning krävs förkunskap om kontext och sammanhang eftersom det är förutsättningar för att kunna bedöma materialets betydelse. (Ekström & Johansson, 2019)

6.1.2 Samtalsanalys

Den språkliga interaktionen vid vardagliga eller mer institutionella och offentliga samtal kan studeras med metoden samtalsanalys. Genom att se språket som en resurs för att utföra olika handlingar undersöker samtalsanalysen hur samtalet går till, vad dess deltagare gör och hur hanteringen av olika roller och relationer gestaltar sig i interaktionen. Samtal är dynamiska eftersom de formas av den språkliga interaktion och förhandling som sker mellan två eller fler personer. Däremot finns tydliga mönster eller regler att förhålla sig till, som turtagning eller språklig anpassning till kontext. (Moberg & Ekström, 2019)

Materialet som studeras med hjälp av samtalsanalys är autentiskt på så sätt att det faktiskt utspelat sig i naturliga situationer och utan forskarens direkta inverkan. När samtalen har spelats in transkriberas de och ligger till grund för analys utifrån olika frågeställningar eller perspektiv. (Moberg & Ekström, 2019)

Samtalsanalysen gör anspråk på att hantera och undersöka detaljer. Sacks (1984) menade att detaljerade studier av faktiska händelser och mindre fenomen är viktiga för att förstå hur människor agerar och varför de gör på ett visst sätt. Samtalsanalysen är således en observationsbaserad metod. Endast det som deltagarna i samtalet gör synligt för varandra analyseras, och spekulationer om hur de tänkt eller känt undviks. I presentationen av resultat

inom forskning som använt sig av metoden samtalsanalys är det avgörande att visa exempel från transkriptioner, och att tolkningarna tydligt utgår från dessa. (Moberg & Ekström, 2019)

6.2 Materialval

Det är enbart journalistens agerande i programmet som studeras, inte de intervjuade politikerna. Vår studie ämnar analysera hur journalisterna i 30 minuter agerar i de ansvarsutkrävande intervjuerna.

I vår studie av programmet 30 minuter på SVT har vi valt att studera de program som finns tillgängliga på svtpplay.se. Där fanns hösten 2024 avsnitt från två år tillgängliga. En av säsongerna var fortfarande pågående under vårt arbete med denna studie. Den mängd avsnitt som ligger tillgängligt på svtpplay.se ansåg vi vara adekvat för vår kvalitativa studie av programmet. Hade vi istället haft en mer kvantitativ ansats och haft som mål att titta på ett större material – för att kvantifiera skeenden i programmet – hade vi möjligen haft nytta av att se samtliga avsnitt av programmet sedan programmets begynnelse 2020. Hösten 2024 fanns totalt 39 avsnitt tillgängliga.

Av dessa 39 har vi valt att studera 24 avsnitt. Kriterierna för att ett avsnitt ska vara relevant för studien är följande:

- a) Den som intervjuas ska företräda ett av de åtta riksdagspartierna i Sveriges riksdag vid tillfället för intervjun.
- b) Den som intervjuas ska ha ett uppdrag kopplat till Sveriges riksdag vid tillfället för intervjun.

Exempel på avsnitt som valts bort är: intervju med en EU-kommissionär, en kommunalpolitiker, företrädare för myndigheter och andra organisationer samt författare. Varför vi valde att titta på de avsnitt som fanns tillgängliga för oss på svtpplay.se var som sagt eftersom vi ansåg att det var ett tillräckligt stort material att studera. För att analysera intervjuerna och presentera transkriberade exempel och därigenom besvara våra frågeställningar ansåg vi inte att studier av fler avsnitt skulle resultera i ett annat resultat.

Varför kriterium *a* och *b* används för att sortera bort en del avsnitt är för att de avsnitt som inte uppfyller kriterierna är i minoritet, samt att intervjupersoner som inte uppfyller de två kriterierna skiljer sig så mycket från den andra typen av intervjupersoner (som uppfyller *a* och *b*) att det hade haft en inverkan på vår studie som inte varit önskvärd. För att studera intervjuer och undersöka partiskhet ansåg vi att vi måste studera enbart de som tillhör samma "politiska arena". I det här fallet Sveriges riksdag.

Vi anser att en kommunalpolitiker inte hade fått samma bemötande i programmet som en riksdagspolitiker, även om personen tillhör ett av de partier som sitter i Sveriges riksdag, då de olika kategorierna av politiker är mindre jämförbara typer av makthavare.

Intervjupersoner som förekommer i de 24 avsnitt som vi valt att studera är:

- Märta Stenevi (MP)
- Tobias Billström (M)
- Acko Ankarberg Johansson (KD)
- Muharrem Demirok (C)
- Johan Forssell (M)
- Jimmie Åkesson (SD)
- Mikael Damberg (S)
- Maria Malmer Stenergard (M)
- Daniel Helldén (MP)
- Johan Pehrson (L)
- Daniel Helldén (MP)
- Ebba Busch (KD)
- Muharrem Demirok (C)
- Nooshi Dadgostar (V)
- Romina Pourmokhtari (L),
- Jimmie Åkesson (SD)
- Magdalena Andersson (S)
- Ulf Kristersson (M)
- Elisabeth Svantesson (M)
- Parisa Liljestrand (M)
- Jakob Forssmed (KD)
- Amanda Lind (MP)
- Pål Jonson (M)
- Johan Pehrson (L)

Jimmie Åkesson (SD), Muharrem Demirok (C) och Johan Pehrson (L) förekommer två(2) gånger vardera i de avsnitt som vi studerat, övriga politiker förekommer en(1) gång.

(V) Vänsterpartiet är representerade i ett(1) avsnitt

(MP) Miljöpartiet är representerade i fyra(4) avsnitt

(S) Socialdemokraterna är representerade i två(2) avsnitt

(C) Centerpartiet är representerade i två(2) avsnitt

(L) Liberalerna är representerade i tre(3) avsnitt

(M) Moderaterna är representerade i sju(7) avsnitt

(KD) Kristdemokraterna är representerade i tre(3) avsnitt

(SD) Sverigedemokraterna är representerad i två(2) avsnitt

Vi har tidigare presenterat det nuvarande politiska styret i Sverige och vad vi definierar som ett vänster- respektive högerblock i politiken. Företrädare för partier som tillhör vänsterblocket (V+MP+S+C) förekommer i 9 avsnitt av de 24 som valts ut. Företrädare för partier som tillhör högerblocket (L+M+KD+SD) förekommer i 15 avsnitt av de 24 som valts ut. Att det är fler politiker från högerblocket som intervjuas i de avsnitt som vi studerar anser vi inte påverka resultatet. Det viktigaste för vår studie av programmet är att det finns ett tillräckligt material med intervjupersoner från de båda politiska blocken att studera. Att det förekommer fler politiker från det ena eller det andra blocket anser vi inte påverka då vi använder oss av en kvalitativ metod.

6.3 Genomförande

6.3.1 Kartläggning av programmet

För att bilda oss en uppfattning om vårt material bestämde vi oss för att genomföra en kartläggning av varje avsnitt. De 24 avsnitt vi valt att ha med i vår uppsats delades upp mellan oss. Sedan tog vi fram ett antal kriterier, som kan liknas med variabler i ett kodschema, för att kunna kategorisera och urskilja olika skeenden i intervjuerna.

Först valde vi att använda oss av tre av de fem typer av aggressiva frågor som Clayman m.fl. (2007) presenterar: ”adversarialness”, ”accountability”, ”assertiveness”, ”initiative” och ”directness”. Vi valde att avgränsa oss till att endast använda oss av ”adversarialness”, ”accountability” och ”assertiveness”. Detta för att vi ansåg att det räckte för att bilda oss en uppfattning av de aspekter som vi ville studera. ”Initiative” och ”directness” är även mer lämpade för att studera aggressiva frågor i till exempel en presskonferenskontext, och därav inte lika relevanta för oss.

”Assertiveness”, eller på svenska, ”påståenden”. Är frågor som uppmuntrar ett visst svar och avgränsar den intervjuade till att svara ja eller nej snarare än att vara en öppen fråga.

”Adversarialness”, eller på svenska, ”motstridiga frågor”. Är de typer av frågor där journalisten intar en oppositionell ställning och lyfter ett motstridigt argument gentemot den intervjuade politikerns eller hans partis.

”Accountability”, eller på svenska, ”ansvarsutkrävande frågor”. Är de typer av frågor där journalisten frågar den intervjuade politikern hur hen rättfärdigar en viss politik eller fattade beslut. Frågorna är formulerade som ”varför gjorde du X” eller ”hur kunde du?”

Vi valde också att dokumentera antalet gånger intervjupersonen blir avbruten av den intervjuande journalisten. För att göra en tydlig distinktion av vad som räknas som ett avbrott använder vi oss av de kriterier som Ekström m.fl. (2013) listar i artikeln ”Biased Interrogations”. Kriterierna innebär att en talare ska bli avbruten när personen inte kan anses vara nära ett slut på sitt uttalande. Personen som avbryter ska på ett tydligt sätt ta över turen i samtalet.

Vi tog även fram två egna kriterier som vi bedömde relevanta och ytterligare indikationer på partiskhet. Det första är hjälpsamhet: när intervjuaren hjälper till att formulera intervjupersonens svar. Detta för att visa på en situation då intervjuaren inte agerar partisk i form av motstånd, utan snarare partisk i sitt sätt att ställa sig på den intervjuades sida. Det andra kriteriet vi tog fram var om intervjupersonen beskrivs värdeladdat i programmets sammanfattande introduktion av politikern. Exempelvis om politikern som intervjuas beskrivs med ord som ”rutinerad”, ”okänd”, ”erfaren”. Ord som i någon form innebär en värdering och som kan uppfattas som ett ställningstagande.

Efter att varje intervju kartlagts noterade också den person som kartlagt programmet den del av programmet som bedömdes vara mest relevant utifrån studiens frågeställningar.

Kartläggningen av programmet var endast ett hjälpmedel i processen då vi tillsammans i författargruppen beslutat om vilka exempel utifrån materialet vi ansåg relevanta att analysera.

Vi ansåg att en nedskrivna kartläggning skulle underlätta processen att välja ut och sovra i materialet, för att sedan noggrant analysera de utvalda delarna.

6.4 Validitet

För att fånga in och identifiera eventuell partiskhet i programmet har vi haft hjälp av tidigare forskares metoder. Vi har med hjälp av tidigare studier som handlar om partiskhet i intervjusituationer kunnat välja ut lämpliga verktyg för att analysera intervjuerna. Valet att använda de definitioner av aggressiva frågor som Clayman m.fl (2007) presenterar för att komma åt eventuell partiskhet i programmet såg vi som ett bra tillvägagångssätt med hög validitet då det används av flera forskare tidigare.

6.4.1 Replikerbarhet

De kriterierna som vi har nämnt gällande kartläggningen av programmet är relevanta utifrån studiens teoretiska ramverk. Men vi är samtidigt medvetna om att det finns ett relativt stort utrymme för subjektiv tolkning när det kommer till att identifiera aggressiva frågor utifrån de teorier som Clayman m.fl. (2007) presenterar, samt om vad som ska räknas som ett avbrott eller inte, samt om en sekvens kan betecknas med benämningen hjälpsamhet, samt om vilken del av programmet som är mest partisk. Därför har vi valt att inte använda oss av den kvantitativa empiri som vår kartläggning har genererat i några av våra slutsatser – det skulle underminera begreppsvaliditeten av vår studie.

När det kommer till replikerbarheten gällande studien är vi medvetna om att kartläggningen och valet av exempel öppnar upp för subjektivitet och är till viss del beroende av forskargruppens sammansättning. Om studien skulle replikeras kan sannolikheten att andra exempel tas upp än de vi har använt oss av vara relativt hög.

Aspekten av subjektiv tolkning är tydligt märkbar när det kommer till samtalsanalyser, men även kvalitativa studier generellt. Vi anser dock att det enskilda exemplet inte har en signifikant betydelse för att besvara vårt syfte och frågeställningar. Om en likadan uppsats skulle genomföras är vår uppfattning att – även om andra exempel lyfts fram – den studien genererat ett liknande resultat.

Utifrån vårt teoretiska ramverk och syfte anser vi det dessutom rimligt att en annan forskargrupp skulle reproducera ett liknande resultat om forskargruppen utgått från samma transkriberade material och exempel som vi har använt oss av.

6.4.2 Intern validitet

Eftersom vi tydligt har belagt kriterier, material och slutsatser utifrån tydlig och etablerad teori tycker vi att studien bör ha en god intern validitet. Det teoretiska ramverk som presenteras i teorikapitlet är omfattande och ger oss möjligheten att föra en bred diskussion i vår analys som överensstämmer med vårt syfte och frågeställningar.

6.5 Reliabilitet och generaliserbarhet

Att eventuella osystematiska fel kan ha förekommit i kartläggningen av programmet är inte osannolikt. Men som vi redogör för i ovanstående kapitel så anser vi inte att det har haft någon betydande påverkan på resultatet, eftersom kartläggningen endast fungerat som stöd när vi lärt känna materialet.

Transkriberingen skedde individuellt och genomfördes av samtliga i forskargruppen. Här finns det en risk att en sekvens hade transkriberats annorlunda beroende på vilken individ det är som transkriberar. Vi tror dock att dessa skillnader bör vara relativt små eftersom vi alla tre har fått samma utbildning gällande transkription i metoden samtalsanalys. För att minimera risken för detta höll vi även en frekvent dialog med varandra under genomförandet.

Resultaten och de mönster som presenteras i denna studie anser vi att andra forskare också hade kommit fram till om de skulle replikera studien med samma metod och ansats. Med tydliga transkriberingar och med samtalsanalys gör studien det tydligt vilka mönster som identifierats i materialet. Med förankring i teori och tidigare forskning om vad partiskhet är i en intervjusituation, samt att vi enbart analyserar det som faktiskt sagts i intervjuerna, minskar risken för subjektiva tolkningar.

Resultatet i studien rör programmet 30 minuter och de avsnitt som studien analyserat under vald tidsperiod. Tidigare och senare sända program av 30 minuter samt övrigt medieinnehåll på SVT eller andra medier inkluderas inte i denna studies resultat. Men inom ramen för de två senaste åren har vi kodat samtliga avsnitt inom ramen för våra kriterier – vilket innebär att vi har ett totalurval från perioden. Därav anser vi att studien kan dra välgrundade slutsatser och är generaliserbar utifrån programmet 30 minuter och vald tidsperiod.

6.6 Transkribering

När vi har genomfört våra transkriberingar har vi valt att förhålla oss till de transkriptionssymboler som Moberg och Ekström (2019) presenterar i boken *Metod i medie- och kommunikationsvetenskap*:

(.)	en kort paus, ett hack i talföljden
(5.0)	pauslängd i sekunder
[överlappande tal
=	yttrande hakas på varandra utan hörbar paus
»	yttrande fortsätter på annan rad
:	förlängning av föregående ljud
::	ytterligare förlängning
?	stigande ton (frågeintonation)
otacko	uttalas med svag röst
TACK	versaler anger högre ljudstyrka
.hh	inandning
nej	uttalas med skratt i rösten
<u>För</u>	understrykning visar betoning av ett ord eller en stavelse
()	transkriptörens kommentar inom parentes, kan ange till exempel en telefonsignalgrimas eller att det är svårt att höra vad personen säger, vilket i exemplen nedan markeras med OHB= ohörbart.

(Moberg & Ekström, 2019, s. 83-84)

7 Resultat

I detta resultatkapitel presenteras de mönster vi kunnat identifiera i empirin utifrån studiens frågeställningar. Det teoretiska ramverket har legat som grund till förståelsen av materialet, och mönstren förklaras och tydliggörs genom exemplifiering. Kapitlet följer ordningen på frågeställningarna och de besvaras var för sig.

7.1 Frågeställning 1 – Hur visar sig eventuell partiskhet i 30 minuter?

7.1.1 Oppositionell positionering

Ett mönster kring partiskhet i 30 minuter handlar om hur journalisten i programmet positionerar sig på den politiska vänster-högerskalan gentemot den person som intervjuas. Journalisten intar en oppositionell position och anför de argument eller åsikter som intervjupersonens politiska motståndare har uttryckt, vilket kan innebära ett gynnande av den parten.

Till grund för identifieringen av detta mönster ligger den form av aggressiva frågor Clayman m.fl. (2007) benämner som ”motståndsagenda”. Vi har valt att kalla det ”oppositionell positionering” för att ytterligare förstärka kopplingen till en politisk vänster-högerskala, samt för att tydliggöra att det kan handla om en medveten strategi från journalistens sida.

Nedan följer tre exempel från materialet:

Elisabeth Svantesson (M, finansminister)

I detta exempel frågar journalisten Anders Holmberg finansminister Elisabeth Svantesson (M) om arbetslösheten i landet. Han anför ett gammalt citat från en intervju där finansministern kritiserade Socialdemokraterna för misslyckad politik kring jobbskapande. Eftersom arbetslösheten har blivit ännu högre under nuvarande regering undrar Anders Holmberg om finansministern tycker att det är hennes eget misslyckande. På rad 16 nedan intar Anders Holmberg en oppositionell positionering då han anger ett par olika förklaringar till varför Socialdemokraterna inte lyckades bättre, och han pressar finansministern på ett sådant sätt som kan gynna Socialdemokraterna.

(J= Journalist, IP= Intervjuperson)

04.08-06.51, 29 augusti 2024

- 1 J: Eh (.) Inför förra valet så kritiserade ni den förra
- 2 regeringen, bland annat för att arbetslösheten var för hög.
- 3 Ni skrev att jobben var (.) får vi se om vi får fram den
- 4 texten här (.) Ni skrev att ”jobben var Socialdemokraternas
- 5 främsta löfte – men blev deras största misslyck[ande]”.
- 6 IP: [Mm
- 7 J: Då var arbetslösheten drygt sju procent, nu har den
- 8 stigit till drygt åtta. Om det var deras främsta
- 9 misslyckande då, är det ditt misslyckande nu?
- 10 IP: Men vi är ju i en lågkonjunktur, det måste man

11 komma ihåg. Socialdemokraterna satte ju upp ett mål
12 om att de ska ha EU:s lägsta, sen både hög- och
13 lågkonjunktur så var ju arbetslösheten hög. Det har
14 jag varit kritisk till hela tiden, och jag tar
15 arbetsl[öshe
16 J: [F-får jag bara säga, alla regeringar har
17 väl sina problem att han[tera.
18 IP: [Jo, men absolut
19 J: Utan att vilja va nån slags försvarsadvokat
20 för Social[demokraterna, ett ögonblick bara, »
21 IP: [Ne men
22 » så, så var det ju så att under förra mandatperioden
23 hade vi till exempel coronakrisen, en av de värsta
24 ekonomiska kriserna under efterkrigstiden eeh
25 å dessutom kom Putins krig mot Ukraina. Så att jag
26 menar, det fanns väl även bekymmer då, så att säga.
27 Varför, om det var deras misslyckande då med
28 arbetslösheten, varför är det inte ditt nu?
29 IP: Bara för att vara väldigt tydlig, jag tar
30 ansvar för arbetslösheten (.) nu. Jag skyller inte
31 just nu på nån annan, utan i den budget som vi nu
32 ska lägga fram har vi ju möjlighet att faktiskt vara
33 mer expansiva, få igång hjulen igen, få igång efterfrågan
34 i ekonomin så att det också tar fart. Då kommer också
35 fler att komma ur arbetslöshet (.) men när man är
36 arbetslös ska man få stöd och hjälp att komma vidare
37 och stöttning så man inte blir passiv. Jag tar absolut
38 ansvar för det nu, men att den är något högre nu än
39 vad den var för ett par år sedan det har att göra med
40 en hög inflation, har att göra med lågkonjunkturen
41 som är en följd av inflation, högre räntor.
42 J: Men hur ska man ändå förstå att det var ett
43 misslyckande då för dem med den höga arbetslösheten - nu
44 när den är ännu högre så är det inte ditt misslyckande
45 utan det är en (.) det är, eeh ut-ut, (.) yttre faktorer
46 så att säga?

Muharrem Demirok (C)

Ämnet är regeringens införande av säkerhetszoner – också kända i media som “visitationszoner” – ett verktyg för polisen att använda i stävandet av gängkriminalitet. Muharrem Demirok menar att det är ett dåligt förslag och att det ej är rättssäkert. Anders Holmberg använder här regeringens argument i premissen till sin fråga som ställs på rad fem. Detta är ett tydligt exempel på oppositionell positionering från journalisten där han intar regeringens ståndpunkt i sin frågeställning.

03.16-04.05, 8 februari 2024

1 IP: Det är väldigt godtyckligt och jag skulle
2 säga utifrån de remissvar som har kommit

3 in att det finns en oerhört stark kritik mot
4 rättssäkerheten i det också.
5 J: Om det här, för det är ju regeringens argument
6 att brottsligheten och gängkriminaliteten är så
7 allvarlig att man måste pröva (.) allt, om det här
8 ändå leder till att man hittar fler vapen,
9 lyckas förhindra brott å så, är det inte bra då?
10 IP: Jamen (.) brottsligheten vi ser nu å den
11 eskaleringen som vi har sett de senaste veckorna
12 är ju fruktansvärd och det måste stoppas det
13 finns inget annat än att (.) vi måste lyckas i den
14 kampen mot gängen men det kan ju inte ske på
15 till priset av att vi slänger all rättssäkerhet
16 överbord utan de måste ske inom ramen för vad
17 som är rättssäkert[och
18 J: [Men är det här att slänga
19 all rättssäkerhet över bord?
20 Det låter lite drastiskt.

Nooshi Dadgostar (V)

Detta är två sekvenser ur en intervju som rör samma frågeställning, där Anders Holmberg använder Sverigedemokraternas ståndpunkter för en oppositionell positionering. Han vill veta varför Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet ser ut att hamna i samma slutsats i sin syn på EU. Han tar upp Sverigedemokraterna vid 15:16. Mellan de två transkriberade sekvenserna fortsätter intervjun på samma ämne. Den andra sekvensen börjar med att han inte är tillfredsställd med det som Nooshi Dadgostar svarat. Han ställer återigen en fråga och nämner Sverigedemokraterna för att opponera sig mot Nooshi Dadgostar.

15.16-16.16, 15 februari 2024

1 J: Så som ni resonerar här, precis så resonerar de som
2 man kan kalla er politiska motpol eh inom politiken,
3 så här skrev eh Jimmie Åkesson och Charlie Weimers,
4 Sverigedemokraterna för några dar sen:
5 Sverige först ska gälla i EU-politiken.
6 Eh dom anser ju också att om inte EU utvecklas
7 åt det håll som dom vill, då ska Sverige
8 lämna eh att att ni och dom förhåller er
9 så lika i en så viktig fråga, vad tror du att det
10 beror på?
11 IP: Jag skulle tro att det är motsatta skäl eh som vi
12 J: Det är det nog säkert
13 IP: Ahh
14 J: Ahh
15 IP: Vi har inte samma skäl[för den slutsats som vi=
16 J: [Nej
17 =landar i överhuvud taget.
18 IP: Jag tycker det är väldigt positivt och viktigt med
19 internationellt samarbete (.) i Europa men naturligtvis

20 också inom ramen för[FN till exempel
21 J: [Men hur kommer det sig att ni
22 kommer till samma principiella slutsats, att man
23 behöver hålla den här dörren öppen?
24 IP: Eh de det får ju dom tala för..[
25 [Nej jag=
26 =tänkte att du skulle ta..[
27 IP: [Haha
28 IP: Jag kan ju tala för mitt parti
29 J: Nej varför du kan väl svara på frågan bara?

17:20 - 17:51

29 J: Jag noterar att jag inte riktigt fick nåt svar
30 där, jag provar med en annan fråga kopplad lite
31 grann till Sverigedemokraterna här, dom vill
32 ju göra det lättare att lämna EU genom att ta
33 bort skrivningarna om EU i den svenska
34 grundlagen. Är det en bra idé?
35 IP: Jag tror inte det är det som avgör.
36 J: Men är det en bra idé eller inte?
37 IP: (.) Eh (.) jag tror inte det spelar nån
38 större roll utan det som spelar roll är att
39 vi får en jämlikare Europa, ett jämlikare
40 Sverige, att vi får ner elpriserna,
41 att vi får en jämlik klimatomställning att..

7.1.2 Ifrågasättande av resonemang

Detta mönster handlar om att journalisten ifrågasätter det den intervjuade bygger sin argumentation på. Detta sker med hjälp av tredje part i form av presentation av expertutlåtanden, forskning eller intresseorganisationers utlåtanden. Det blir därför ett sätt att ifrågasätta den politik som intervjupersonen argumenterar för, och dess grund, genom att lyfta fram helt eller delvis motsatta åsikter eller resonemang.

Nedan följer tre exempel ur materialet:

Jakob Forssmed (KD, socialminister)

I intervjun med Jakob Forssmed (KD) vill Anders Holmberg veta hur socialministern ser på att utreda en avkriminalisering av eget bruk av narkotika. Anders Holmberg presenterar flera aktörer som han menar vill utreda frågan då en avkriminalisering möjligen kan rädda liv. Socialministern resonerar istället om den nuvarande narkotikapolitikens styrkor: att färre brukar narkotika, färre unga börjar använda det. Det resonemanget svarar inte mot frågan enligt Holmberg, och journalisten avbryter gång på gång och gör både omformuleringar av frågan samt påståenden om Forssmeds inställning till vad en eventuell utredning skulle komma fram till.

23.11-27.55, 19 september

44 IP: Jag tycker att man i allmänhet ska använda

45 utredningsväsendet där man vill göra förändringar
46 av politiken det tycker jag är (.) när man har
47 begränsade resurser begränsade möjligheter att ta
48 initiativ- [då vill inte jag
49 J: [Du är inte villig att förändra politiken
50 ens om man skulle komma fram till att det
51 skulle rädda liv?
52 IP: Så här: avkriminalisering kan vi följa hur länder
53 har gjort kring [detta.
54 J: [Men svara på den frågan: är det så att
55 du är så emot en avkriminalisering av eget bruk att
56 inte ens om en utredning kom fram till att det
57 skulle rädda liv så skulle du vara beredd att
58 titta på det?
59 IP: Men det är ju ett extremt hypotetiskt resonemang:
60 man får ju se till, hur ser vår, hur ser vå-vår
61 narkotikapolitik ut nu, vad har vi för fördelar
62 med våran politik, ska vi då skicka signalen att vi
63 ska förändra den? (.) Vi har ju idag en, hälften
64 av-av när man ser till svenska ungdomar så det är
65 hälften som provar narkotika jämfört med jämförbara
66 länder i Europa. Bland den vuxna befolkningen ssch-så
67 har vi ju långt lägre narkotikabruk än vad man har i,
68 i jämförbara länder i Europa [till exempel så att eeh
69 J: [Men narkotikadödligheten
70 ligger ju väldigt högt i Sverige. Det är [svårt med,»
71 IP: [Låt oss -
72 » det är svårt med jämförel[ser, jag vet
73 IP: [Ja, låt oss analysera
74 de siffrorna
75 J: Jag-jag [jag vet det.
76 IP: [Men varför anför du de siffrorna om du vet
77 att de inte är jämförbara?
78 J: Därför att 474 personer på en befolkning som
79 Sveriges är väldigt högt i, med [europeiska mått mätt»
80 IP: [Alldeles för högt
81 »och det är ju betydligt fler än dem som dör i
82 trafiken i Sverige till exempel, så att det är väl ett,
83 det är väl ett stort och viktigt pr[oblem.
84 IP: [Det är det.
85 J: Därför undrar jag (.) eeh om en utredning, man
86 tillsatte en sådan utredning om att avkriminalisera
87 eget bruk, om den skulle komma fram till att färre
88 skulle dö om man gjorde det, skulle det vara
89 problematiskt för dig?
90 IP: Låt oss titta på hur [samm
91 J: [Ah men snälla, svara på
92 frågan bara: skulle det vara problematiskt för er?
93 IP: (2.0) (Stirrar)Låt oss titta på hur
94 sammansättningen ser ut av de som dör i narkotika-

95 och läkemedelsförgiftningar i Sverige så kan du se att
96 av alla de substanser [som finns på den listan.
97 J: [Du vill inte riktigt svara på
98 den frågan, om det skulle vara [problematiskt för er,»
99 IP: [Jag är beredd
100 » om den kom fram till det?
101 IP: Jag är beredd att söka kunskap hela tiden. Jag
102 tar del av rapporter, jag tar del av [argument»
103 J: [Men du är
104 inte beredd att tillsätta nån sån här utredning?
105 » jag möter människor. En allmän översyn av detta
106 har vi hittills inte sett skäl att tillsätta.

Mikael Damberg (S)

Följande exempel är taget från när Anders Holmberg intervjuade Mikael Damberg, socialdemokratisk finanspolitiker, angående varför den socialdemokratiska riksdagsledamoten Jamal El-Haj deltagit på en konferens där personer med starka kopplingar till den terrorklassade organisationen Hamas talat. På en skärm i tv-studion visar Anders Holmberg upp en bild på när Jamal El-Haj kramar om en person med starka kopplingar till Hamas.

Ifrågasättande av resonemanget i detta exempel är tydligast när Anders Holmberg gång på gång hänvisar till bilden för att ifrågasätta Mikael Dambergs svar.

06.11-10.16, 16 november 2023

1 J: Så här såg det ut på den konferensen när han hälsade
2 på den här ordföranden med starka Hamas-kopplingar. Vad
3 tänker du när du ser den här bilden?
4 IP: Nej jag tycker den är besvärande, jag tycker inte om
5 den. Men eeh jag hade inte koll på vem den här personen
6 var, jag är int[e
7 J: [men Jamal-El Haj hade möjligen det
8 IP: Det hade han säkert men det var så inte tydligt
9 exakt hur saker och ting skulle utspela sig där. Jag
10 tycker man skulle avstått från att delta på den
11 här konferensen så det är, det är min bestämda
12 uppfattning, därför fick det också konsekvenser.
13 J: Och vad är det som är besvärande när du ser den här
14 bilden?
14 IP: Nej men jag kan ingenting om det här för att jag håller
15 inte på med utrikespolitik. Men bara att vi för den här
16 diskussionen är ju besvärande och det är därför man inte
17 borde ha varit på den här konferensen, men det är bra
18 att han har varit väldigt tydlig både mot terrorangreppet
19 och mot Hamas som organisation. Så det är ingen tveksamhet
20 att både vi som socialdemokrater och alla våra våra
21 riksdagsledamöter både fördömer terrorattentaten men också
22 ser till att Hamas behandlas som en terrororganisation

23 J: Terrorattentaten är ju en sak men förhållandet
24 till Hamas och personer med starka kopplingar till Hamas
25 är möjligen en annan. Hur tydlig är han här?
26 IP: Nä men det där (.) jag vet inte vad han visste om
27 personerna där. Jag kan inte den här personen heller.
28 Jag tycker att man skulle avstått från den här konferensen
29 och det var också partiets uppfattning, men det fick
30 konsekvenser däremot så måste man ju se att det vi har
31 engagerat oss i mellanöstern frågan det är ju också för att
32 alla människors värde måste betraktas och hanteras. Vi var
33 jättetydliga med fördömandet av terrorattentaten men vi är
34 också väldigt tydliga med att Israel måste agera på ett
35 sätt som upprätthåller internationell rätt. Därför att det
36 dör tusentals människor i Palestina just nu ehh och den här
37 riksdagsledamotens egna familj har ju drabbats väldigt
38 hårt av det ehh och det är en komplex fråga och därför
39 måste man också fortsätta med att ha politiska kontakter
40 [i regionen för att åstadkomma en»
41 J: [det är frukt...
42 IP: » en tvåstatslösning och en fredlig utgång. Men det
43 men det innefattar inte Hamas.
44 J: Det är fruktansvärt ehh mycket av det som händer
45 i och det är fruktansvärda tragedier som utspelar
46 sig där naturligtvis och vi kommer till kriget.
47 Men jag vill stanna kvar vid det här, att beror på att
48 ni beskriver det som att det är en man som hela sitt liv
49 har bekämpat Hamas. Ser det här ut som en man som en man
50 som bekämpar Hamas?
51 IP: Om man förstår att man har varit aktiv i Fatah och kan
52 någonting om politik i Palestina så vet man att det är
53 två huvudfiender till varandra politiskt. Fatah är ju den
54 politiska organisation som har erkänt Israel, som
55 förespråkar en tvåstatslösning som inte vill se en militär
56 konflikt kopplad till P[alestina och då är det
57 J: [Absolut men vad är det som händer
58 här?
59 IP: (.) Jag har ingen koll på den här konferensen, jag var
60 inte med på den jag kan inte den här [personen
60 J: [Nä men jag visar ju
61 upp dig bilderna hä[r.
62 IP: [och vår rekommendation var att inte
63 delta på den konferensen. Men jag vet inte vad Jamal själv
64 kände till om det, det är inte min fråga men däremot så är
65 det ju tydligt att han har tagit avstånd från Hamas, från
66 terrorattentatet och att han har varit engagerad kopplad
67 till Fatah det är den Hamas politiska huvudfiende och så
68 ser det ut i regionen. [Ska man nöta någonting i»
69 J: [Men:
70 IP: » Mellanösten frågan så är det ju så att ehh dom vi har
71 samarbetat med i Palestina, det är ju Fatah som är den

72 organisation som USA:s ledning besöker, Frankrikes
73 president, Tyskland EU, alla diskuterar just nu med Fatah
74 och den Palestinska myndigheten hur man också kan hitta en
75 väg framåt som leder till fred och inte den här
76 konfliktsituationen vi har där nere.[Det ser vi som (OHB)
77 J: [Men nu var det Hamas
78 vi talade om
79 IP: Ja och vi har ingenting (OHB) Hamas. Det är en
80 terrororganisation som ska både [hållas ansvariga för»
80 J: [Jag förstår
81 IP: » det som händer och dom ska fördömas.
82 J: Men diskussionen har ju handlat om att ni har en
83 riksdagsledamot som dels mot er rekommendation har deltagit
84 vid den här konferensen .hh han kramar om den här mannen
86 med starka Hamas-kopplingar. Om det här hade varit en
87 person med starka kopplingar till IS, hade du resonerat på
88 samma sätt då?

Romina Pourmokhtari (L, klimat- och miljöminister)

I den första transkriberade sekvensen i exemplet använder sig Anders Holmberg av statistik för att ifrågasätta Romina Pourmokhtaris och regeringens klimatpolitik, och deras beslut att sänka reduktionsplikten. Regeringen fattade beslut om att ändra lagen om reduktionen av växthusutsläpp från fossila drivmedel, som oftast sker via inblandning av biodrivmedel. I den andra transkriberade sekvensen använder han myndigheten Klimatpolitiska rådet och dess kritik mot regeringens politik för att ifrågasätta Romina Pourmokhtaris resonemang.

02.15-04.05, 22 februari 2024

1 J: Också är du nu klimatminister (.) eh och då ser
2 utvecklingen ut (.) såhär (3s)
3 Den gula linjen här eh den representerar utvecklingen
4 för utsläppen med den gamla politiken så som dom
5 skulle ha blivit och den lila linjen den handlar om
6 er politik och vad som händer med utsläppen då[
7 Det vill säga, dom ökar[
8 IP: [MM [MM
9 J: Hur blev det så?
10 IP: .hh Ja men efter dom två åren så ser det ut å
11 minska igen och det är en konsekvens av vår politik
12 allra främst på grund av förändringarna i
13 bränsle(.)frågorna
14 J: Jag funderade på hur det blev så att dom, att du
15 som var så engagerad i klimatfrågor[eh blev»
16 IP: [mm
17 «klimatminister och då ökar utsläppen.
18 IP: .hh Ja men dom kommande två åren så eh kommer
19 det gå upp för att sen gå ner igen och skälet till
20 det är ju just frågan om bränslepriser och där är
21 ju ingen hemlighet va jag tycker men alla partier förutom

22 Miljöpartiet gick till val på att sänka bränslepriserna
23 och det är en verklighet som jag hanterar(.) [.hh
24 J: [Vad tänker
25 du om det då?
26 IP: (.) Jaa det är klart jag gärna hade haft en annan
27 verklighet men verkligheten är som den är och folket
28 ger ett mandat till riksdag och till regering och det
29 är utifrån det man får arbeta så att[
30 J: [Men va men för jag
31 undrar lite grann[»
32 IP: [mm
33 J: » vad tänker du om att du som har haft den här
34 frågan som så viktig så länge, blir klimatminister,
35 får bestämma[
36 IP: [mm
37 J: och då ökar utsläppen.
38 IP: (.) Efter att dom (.) Efter att dom här två åren
39 ska det sen minska igen så att det, man ser ju att
40 det är ett gupp uppåt här å skulle man det jag tänker
41 när jag ser den här kalkylen är att om man hade backat
42 längre bak än tjugohundra femton då hade man sett att
43 den stora dippen kom ju när vi införde mer kärnkraft
44 i Sverige och byggde ut kärnkraften. Så att det är ju
45 inte bara en fråga om bränslepriser utan det är ju
46 allra främst en fråga om var energin och elen ska komma
47 ifrån och där går vi ju i helt rätt riktning här så sött
48 och salt.

05:35-06:54

48 J: Och jag tänkte att vi försöker hålla oss till er
49 politik i [första»
50 IP: [mm
51 J: »hand
52 J: ehm, ni har ju, det är ju många som har
53 kritiserat[er klimatpolitik»
54 IP: [mm
54 » när eh Klimathandlingsplanen presenterades i december
55 då fick den kritik från eh ganska brett håll eh till
56 exempel från Klimatpolitiska rådet, det är ju er egen
57 myndighet som utvärderar regeringens klimatpolitik .hh
58 eh dom är kritiska till att ni kraftigt sänkte
59 reduktionsplikten som du pratat om det handlar ju om
60 inblandningen av biodrivmedel i bensin och diesel eh utan
61 att ha nåt annat på plats eh för att ersätta det (.) det
62 är ju huvudförklaringen till de här ökade utsläppen dom
63 kommande åren. Såhär skrev dom: Att kraftigt försvaga
64 befintliga 64 styrmedel utan att ha konkreta planer på
65 plats för hur dom ska ersättas betyder att problemen skjuts
66 på framtiden.[»
67 IP: [mm

68 J: »Varför gjorde ni så? Tog bort reduktionsplikten innan
69 ni hade nåt alternativ?
70 IP: .hh För att vi är en regering som består av partier
71 som gått till val på sänka bränslepriserna å när den
72 främsta klimatpolitiken låg i höga bränslepriser då
73 blir det så såklart en svår ekvation eh f[rågan på
74 J: [Men var
75 det viktigare då att få att att hjälpa bilisterna
76 så att säga få ner bensinpriserna än att se till
77 att utsläppen minskar?

7.1.3 Värderande kommentarer

Det vi syftar på med begreppet “värderande kommentarer” är de tillfällen i programmet då det fallts en värderande kommentar utan att en tredje part är inblandad – då journalisten faller en kommentar som kan uppfattas av tittarna som journalistens egna åsikt. Till exempel: “Men är det här att slänga all rättssäkerhet över bord? Det låter lite drastiskt.” Att det “låter lite drastiskt” yttras i samtalet utan hänvisning till en tredje part. Det går att tolka det som att det är Anders Holmberg personligen som tycker att det “låter lite drastiskt”.

Om journalisten i intervjuerna värderar saker kan det också vara i form av hänvisning till tredje part. Till exempel: "The Economist demokratiindex, de visar ju också på att läget i Turkiet på senare år har inte blivit bättre, snarare sämre." Värderingen om att det demokratiska läget i Turkiet blivit “sämre” yttras här med hänvisning till en tredje part: ett demokratiindex. Det är då tydligt att det inte är Anders Holmberg som yttrar sina egna åsikter, till skillnad från de exempel som presenteras nedan.

Nedan följer tre exempel ur materialet:

Johan Pehrson (L, utbildningsminister)

I denna intervju frågar Anders Holmberg ut Johan Pehrson (L) om samarbetet med Sverigedemokraterna. Holmberg undrar hur Sverigedemokraternas krav på att sitta i regering efter nästa val ska uppfyllas, med anledning av att Pehrson tidigare sagt att Liberalerna inte kommer att sitta i regering med Sverigedemokraterna, och inte heller medverka till bildandet av en regering där Sverigedemokraterna ingår. Pehrson ger inte besked om hur regeringsbildandet då kommer att vara möjligt, och Holmberg yttrar då en liknelse, en värderande kommentar om att Pehrson “låter som Centerpartiet”. En kommentar som i sammanhanget kan vara ogynnsam för Centerpartiet.

25.30–28.09, 7 november 2024

41 J: Men- men du säger att o-om-om han framhärdar här
42 Jimmie Åkesson då får man bilda en annan regering (.)
43 hur då?
44 IP: Ja, men alltså jag kan bara säga att jag kan
45 samarbeta med alla partier inklusive Sverigedemokraterna,
46 det pågår uppenbart just nu (.) eeh vi tycker att det
47 här samarbetet fungerar på ett bra sätt. Det tar
48 Sverige framåt, det är en svår tid, vi får saker

49 gjorda, vi löser svåra problem (.) det är det som
50 jag kan eeh ge som ett besked (.) [Men.men (.)
51 J: Men [e det bättre med
52 en regering styrd av Magdalena Andersson än en regering
53 där Jimmie Åkesson ingår?
54 IP: Jag, men, du vet att jag tänker inte stödja
55 någon regering med Magdalena Andersson: jag går till
56 val på att den här regeringen [OHB
57 J: [Å inte någon med Åkesson?
58 IP: Jag kommer inte sitta i regering med Jimmie Åkesson.
59 J: Å inte heller stödja en regering där han ingår?
60 IP: Ne, det e korrekt.
61 J: Så var hamnar man då?
62 IP: Ja men det e ju andra partier som också måste
63 ta ansvar, just nu har du massa partier som säger att
64 de inte ens kan samarbeta med varandra (.) vi kan
65 samarbeta med alla partier.
66 J: Du låter lite som Centerpartiet nu, i,
67 inför tidigare val.
68 IP: (Kort skratt) Det e en extremt stor skillnad
69 mellan Centerpartiet och Liberalerna. Liberalerna är
70 med å tar ansvar för Sverige och vi kan samarbeta
71 med alla partier. Det tycker jag är ganska viktigt (.)
72 eeh att notera och få till pappret.

Magdalena Andersson (S)

Under en period intervjuades alla partiledare för de åtta riksdagspartierna i 30 minuter med anledning av det kommande EU-valet i maj 2024. "Mer eller mindre EU?" var en återkommande programpunkt i 30 minuter under den perioden. Den intervjuade politikern fick placera sig själv, i form av en miniatyrbild, på ett bräde. Halva brädet målat med EU:s flagga och andra halvan målad som Sveriges flagga. Genom att placera sig på brädet ska politikern svara på om maktfördelningen mellan EU och Sverige är bra som den är i nuläget eller om hen vill se att EU får mer inflytande alternativt att Sverige får mer inflytande över politiken.

När Andersson tar bilden och ställer ner den längst ut åt EU-hållet på brädet så reagerar Anders Holmberg. På rad fyra i transkriberingen uttrycker Anders Holmberg sig värderande och på rad elva utvecklar han varför han kommenterade som han gjorde.

17:47 - 19:42, 7 mars 2024

1 IP: I och med att vi är i den här avgörande tiden,
2 vi måste hålla ihop i Europa så placerar jag mig
3 (.) där.

4 J: Oj! Det var långt bort.

5 IP: Det betyder inte att jag vill att beslut
6 som vi fattar i riksdagen ska fattas i Bryssel
7 men det är en tid (.) vi lever i en tid när
8 sammanhållningen i EU är avgörande för vår
9 kontinents f[ramtid

10 J: [Men»

11 J: «Men ja det är långt eh långt till åt det
12 hållet, långt längre än Johan Pehrson till
13 och med. Som, dom brukar beskriva sig som
14 Sveriges mest EU-vänliga parti.

15 IP: Men vi är i i det här säkerhetspolitiska
16 läget, när vi har en en ett grannland som
17 har invaderat ett fredligt och demokratiskt
18 grannland. Jag ser framför mig att vi kommer
19 att ha ett antagonistiskt Ryssland under eh
20 ovanstående framtid när vi lever i ett
21 säkerhetspolitiskt väldigt väldigt farligt
22 läge då är EU vår trygga hamn, samarbetet
23 i EU e avgörande för vår kontinents framtid,
24 vi behöver vara enade i EU vi kan inte va
25 enskilda länder som bara ser till sitt vi måste
26 kunna samarbeta i den här svåra tiden för att
27 stå samman mot Ryssland därför att
28 [ett»

29 J:[men men får jag fråga
30 »splittrat Eu (.) kommer vi aldrig
31 kunna stå upp mot Ryssland och det
32 är farligt för Sverige

33 J: Men får det några konsekvenser för vilka
34 för beslut som du tycker att man ska ta mer
35 gemensamt i Bryssel jämfört med hur det ser
36 ut idag?

37 IP: Nej det är det jag säger jag vill inte jag
38 vill liksom inte flytta var besluten tas, jag
39 lägger mig här för det är en markering, vi
40 behöver ett starkt och enat EU kanske mer än
41 vad vi har behövt kanske nånsin sen EU startade.

Jimmie Åkesson (SD)

I detta exempel utfrågas Jimmie Åkesson (SD) angående Sverigedemokraternas förslag att polisen ska ha möjlighet att frihetsberöva utan en konkret brottsmisstanke. Värderingen kommer här på rad 6 där Anders Holmberg säger att han tycker förslaget är radikalt. Att det

är Anders Holmbergs egna åsikter är tydligt i detta exempel eftersom han inte refererar till någon annan part och att han uttryckligen säger "tänker jag".

07.13 - 07.54, 12 oktober 2023

1 J: Hur länge ska man kunna sitta frihetsberövad på
2 ehh på nån på [på på polisens (.) ja men
3 IP: [ja fast ja jo
4 den där typen av detaljer är om om det här nu skulle
5 bli [ett
6 J: [Ja men det är ett rätt radikalt förslag [tänker jag»
7 IP: [ja absol
8 J: » så därför undrar man hur du tänker, ska man, hur
9 länge [ska man sitta där?
10 IP: [ja så länge, låt säg så länge polisen bedömer
11 bedömer att det gör nytta då (.) om det kan vara
12 utgångspunkten
13 J: (1.0) Men det låter som man kan sitta inlåst
14 väldigt länge [då utan
15 IP: [ja fast det kan ju inte vara poängen här
16 utan [utan (1.0) vi har ju andra verktyg »
17 J: [Nej jag und det jag undrar
18 IP: » för det, anhållan och häktning och så vidare
19 som som man kan [använda
20 J: [och då brukar det krävas en
21 konkret brottsmisstanke menar jag
22 IP: Precis och det är klart att man inte kan ha någon
23 inlåst hur länge som helst utan en konkret
24 brottsmisstanke

7.2 Frågeställning 2 – Vilka skillnader finns i eventuell partiskhet beroende på om politikern tillhör vänster- eller högerblocket?

Ett mönster kring partiskhet i 30 minuter handlar om hur journalisten i programmet väljer att ställa olika typer av frågor till politiker beroende på om de tillhör höger- respektive vänsterblocket i politiken. Det vill säga de politiker som innehar makten respektive de som utgör den politiska oppositionen. Empiriskt går det att urskilja ett mönster där journalisten ställer frågor av en ansvarsutkrävande karaktär till de politiker som sitter i eller stödjer regeringen. Oppositionspolitiker får istället frågor som rör det politiska läget, interna partiangelägenheter och samarbetet oppositionspartierna sinsemellan.

Till grund för identifieringen av mönstret med ansvarsutkrävande frågor ligger den form av aggressiva frågor Clayman m.fl. (2007) benämner som "accountability" eller på svenska: "ansvarsutkrävande."

7.2.1 Maktinnehavarna ställs till svars för sina beslut

Tobias Billström (M, utrikesminister)

Här intervjuar Anders Holmberg regeringens dåvarande utrikesminister Tobias Billström (M). Regeringen har beslutat att genomföra en översyn av ordningslagen, vilket enligt många skulle betyda att yttrandefriheten skulle inskränkas. Anders Holmberg framhäver att översynen av lagen har kommit efter påtryckningar från muslimska länder efter att det skett koranbränningar i Sverige.

I detta exempel får Tobias Billström frågor gällande den politik som regeringen och utrikesdepartementet aktivt drev under tiden för intervjun och frågorna är starkt ifrågasättande.

11.39–14.50, 31 augusti 2024

1 J: Hur ser du på risken att det här leder till förnyade
2 hot? Att omvärlden ser det som att om man hotar Sverige så
3 kan man få Sverige att ändra sin lagstiftning.
4 IP: Jag tror att man ska vara medveten om att när vi hittar
5 den här typen av verktyg som vi nu letar efter kring
6 ordningslagen så är det ju ett sätt att komma till rätta med
7 dom här problemen. Men regering har ju också varit tydlig
8 med, och det tänker vi fortsätta vara tydliga med, att
9 religionskritik det är någonting annat. Vi kommer aldrig att
10 backa på den punkten.
11 J: Du svara inte på min fråga [jag frågar, ja men»
12 IP: [Jag tycker det är en central
13 fråga
14 J: »jag frågar hur du ser på risken att det kommer andra
15 hot och nya hot? Att omvärlden uppfattar det som att det
16 går att hota Sverige till ändra sin lagstiftning.
17 IP: Men det är inte samma sak, jag menar att om man säger
18 att yttrandefriheten är en viktigt fråga och vill stå vakt
19 om detta, då kan man ändå verkställa den här typen av
20 förändringar som vi pekar på i och med ordningslagen och
21 ändå behålla momentum. Jag tycker man måste se det på det
22 viset. Vi böjer oss inte för några hot.
23 J: (.) Hur menar du att ni inte gör det?
24 IP: Ja precis på det sättet som jag säger.[När jag
25 J: [Du säger ju
26 att det kommer efter att säkerhetshotet mot Sverige har
27 ökat och det beror på hoten och det är därför man genomför
28 den här översynen på ordningslagen. Hur menar du då att ni
29 inte böjer er för hot?
30 IP: Därför att det är en skillnad med att identifiera ett
31 problem som vi har gjort när det gäller ordningslagen och
32 täppa till den luckan som vi upplever i vår lagstiftning.
33 Det är viktigt och angeläget för regeringen. Däremot är det
34 en helt annan sak, som kommer i uttryck i den här debatten
35 att se det här som ett första steg till att montera ner
36 frågor som rör religionsfrihet eller frågor som rör

36 yttrandefrihet, det är det inte, man kan hitta den här
37 balansen och det finns andra länder i vår närhet som till
38 exempel Nederländerna som har verkställt och har den här
39 typen av förändringar i sin lagstiftning och ändå klara av
40 att ha religionskritik och yttrandefrihet högt upp på sin
41 agenda.

43 J: Just det, men här handlar det om huruvida nu ändrar på
44 på lagen eller överväger att ändra på lagen på grund av dom
45 hot som har kommit mot Sverige.

46 IP: Men det är fortfarande så att om man gör dom här
47 förändringarna och fortfarande har målsättningen att
48 yttrandefrihet och religionskritik ska vara viktiga
49 beståndsdelar i vårt samhälle, då menar jag att man följer
50 en klar och tydlig politik.

51 J: Men yttrandefriheten blir ju inte lika omfattande om man
52 inte längre får bränna koraner.

53 IP: Men yttrandefriheten är redan idag, som det står i
54 regeringsformen, inskränkt delvi[s

55 J: [Ja absolut och nu vill man
56 inskränka den mer.

57 IP: Ja fast dom här förändringarna är ju viktiga för att vi
58 ska kunna behålla det som vi tycker är mest centralt
59 nämligen rikets säkerhet.

60 J: Men ändå så blir ju yttrandefriheten mer inskränkt
61 med, om det här skulle genomföras?

Ulf Kristersson (M, statsminister)

Anders Holmberg söker svar från statsminister Ulf Kristersson (M) kring den förda klimatpolitiken. Holmberg tar upp EU-kraven på minskade utsläpp fram till 2030 samt de slutsatser som regeringens egen utredare kommit fram till och frågar varför regeringen inte gör mer här och nu, utan istället för en politik som leder till ökade utsläpp. De ansvarsutkrävande frågeställningarna upprepas ett flertal gånger och Holmberg uppmanar vid några tillfällen statsministern att hålla sig till frågorna som ställts.

21.00-25.33, 14 mars 2024

27 J: Jag tänkte att vi i det här programmet, tiden går,
28 ska hålla oss till 2030-målen. Ni ska utreda så kallade,
29 det ni kallar "nya styrmedel", som ska få ner utsläppen
30 från framför allt trafiken (.) eeh men de nya styrmedlen
31 ska inte vara på plats förrän om tre år, 2027, och att
32 det tar så här lång tid det är er egen utredare,
33 ekonomiprofessorn John Hassler, kritisk till. Hassler
34 menar att om man väntar så länge så kommer det att göra
35 att man måste införa mycket tuffare åtgärder för att hinna
36 få ner utsläppen till 2030. Bensin- och dieselpriserna
37 kommer helt enkelt att behöva höjas mer än om ni hade
38 kommit igång tidigare, menar Hassler. Hur ser du på det
39 där dilemmat?

40 IP: Nee, men åter-, alltså jag kan ju dela hans
41 uppfattning, om man så-, har man bara en sak, ett
42 mål framför ögonen så det är klart att man vill göra
43 allting snabbare jag är rätt ofta den otåliga sorten
44 som vill göra saker så snabbt som bara är möjligt.
45 Samtidigt är det här rätt stora och komplicerade saker
46 som får många andra följdverkningar: det påverkar
47 hushållens ekonomi mycket, olika styrmedel påverkar
48 varandra. Om vi dessutom ska försöka hitta system med,
49 med utsläppshandelssystem också nationellt, vilket mycket
50 talar för, och som John Hassler själv också har varit den
51 som har beskrivit kanske tydligast, då är det komplexa
52 samband som måste utredas orde[ntligt
53 J: [Men å, då menar han just
54 när gäller det där utsläppshandelssystemet, att då kommer
55 priserna att behöva bli mycket högre på bensin och diesel,
56 om man börjar först 2027.
57 IP: Jo[o
58 J: [Än om man hade kommit igång tidigare?
59 IP: Det beror ju också [på vilken ann
60 J: [Men det, delar du den bilden?
61 IP: Ja allt annat lika är det på det sättet men nu har
62 j-, nu e ju inte allt annat lika utan det hinner ju hända
63 andra saker också. Det är klart det är, ju mer
64 framgångsrika vi kommer att vara med den grundläggande
65 elektrifieringen: att bygga ut laddinfrastrukturen, att
66 pensionera en äldre bilpark och allt detta, desto bättre
67 kommer det här att gå. Breddar man bilden ytterligare
68 lite grann: ju mer vi kommer vara framgångsrika i att
69 använda svenskt skogsbruk till förmån också för svensk
70 klimatpolitik, inte bara för alla andra länders
71 klimatpolitik, desto bättre kommer det vara för vår
72 del. Glöm inte bort att nu pratar vi,
73 ibland låt[er det som
74 J: [Aeh, det där tar ju han med, men du
75 ser inte, du [ser inte den där risken som han pekar på här?
76 IP: [Njaee (.) Jag ser, det finns tusen risker
77 i allt, jag jobbar varje dag med att hantera risker,
78 det är många problem samtidigt. Just nu har vi krig i
79 Ukraina som tar väldigt mycket av vår samlade
80 uppmärksamhet, det har också försvårat situationen
81 i många länder som gjort sig oberoende av- av gas.
82 Läger man till detta länder som har lagt ner
83 kärnkraften nu har halva sin produktion av kol och
84 olja i till exempel Tyskland, då förstår man vidden av
85 de här problemet. Dessutom i en lågkonjunktur dessutom,
86 så att liksom inse komplexiteten i detta, jobba
87 målmedvetet men man måste kunna ha mer än en tanke i
88 huvudet samti[digt.

Acko Ankarberg Johansson (KD, sjukvårdsminister)

Här intervjuar Anders Holmberg regeringens sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson (KD). Ett vallöfte från Kristdemokraterna var att minska vårdköerna. Anders Holmberg ställer Acko Ankarberg Johansson till svars om varför vårdköerna inte blivit kortare under hennes styre samt hur problemet med långa vårdköer ska lösas när regionerna har dålig ekonomi. Anders Holmberg poängterar att vårdköerna inte blivit kortare under sjukvårdsministerns tid vid makten och ställer henne till svars.

14.18-16.10, 14 september 2023

1 J: Vi kan väl titta på en bild av hur vårdköerna har
2 utvecklats det senaste året, ser vi här. För ett
3 år sen var det lite drygt 78-tusen som hade väntat
4 mer än 90 dagar på operation eller åtgärd och mer än
5 90 dagar är då mer än vård-vårdgarantin och i juli
6 i år så var det 82-tusen, .hh ää det är inte, inga stora
7 skillnader, det är inte ökningen här jag är ute efter
8 utan mer bilden av att än så länge har det inte hänt
9 så mycket.

10 IP: .hh Nej som jag sa, vecka elva hade personalen
11 åstadkommit en fantastisk förändring men då inser
12 man också att då hade dom haft en julperiod där vi
13 fick tre virus samtidigt och vi har inte idag den
14 vårdkapacitet vi behöver, IVO har ju berättat det
15 i sina granskningar att vi har alldeles för låg
16 vårdkapacitet och jag tror att dom hanterade julen
17 på ett fantastiskt sätt, trots att vi hade alldeles
18 för få vårdplatser också gjorde man en kraftansträngning
19 igen, men någonstans tar ju också orken slut när vi
20 har för få medarbetare för få vårdplatser så en av
21 de viktigaste frågorna för mig aa det är inte att köpa
22 sängar utan det är att förbättra arbetsmiljön för det
23 är ofta där det brister och är skälet till
24 kompetensbristen.

25 J: Precis det eehmm har du ju återkommit till många gånger
26 att sättet att få ner vårdköerna det är att öka antalet
27 vårdplatser i Sverige och du var själv inne på det, det
28 handlar inte om att ställa in sängar det handlar om att
29 det ska finnas fler sjuksköterskor fler läkar och så
30 vidare .hh men det kostar ju pengar ee och det går inget
31 vidare just nu ekonomiskt för dom som har hand om och
32 sköter vården, regionerna ee ee det det ser har sett
33 ut så här bland annat i tidningarna och SKR, Sveriges
34 Kommuner och Regioner, dom räknar med ett underskott
35 totalt på 22 miljarder för regionerna tjugo tjugofyra.
36 När ekonomin går så dåligt, hur ska de då kunna
37 anställa många fler sjuksköterskor och läkare?

7.2.2 Politiska läget och samarbete mellan oppositionspartierna

Muharrem Demirok (C)

I denna intervju får Muharrem Demirok i uppgift av Camilla Kvartoft att bilda ett förslag på en regeringskonstellation med hjälp av bilder på respektive partis partiledare. Muharrem Demirok föreslår att samtliga partier förutom Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet bör samarbeta. Senare förtydligar han sitt förslag och menar att han ser Sveriges nästa regering någonstans bland de partier han har valt.

Frågorna handlar om det nuvarande politiska läget, och Muharrem Demirok ska bilda ett förslag på en regering. Camilla Kvartoft tar en kritisk position och belyser – genom sina frågor – de problem som Centerpartiet har gällande samarbeten mellan närstående partier.

22.53–24.38, 21 september 2023

- 1 J: Men vem är er statsministerkandidat då? Din
2 huvudsakliga statsministerkandidat?
- 3 IP: Ja men, Ulf Kristersson har ju stängt dörren till
4 Centerpartiet och valt Sverigedemokraterna. Och så
5 länge han har den dörren stängd så kommer jag ju inte
6 kunna ha honom som min statsministerkandidat utan då
7 i den konstellationen som vi har, då är det väl
8 rimligt att det största partiet då i så fall är den som
9 nu bär den. Man jag
- 10 J: Vem då alltså?
- 11 IP: Största partiet är ju [Magdalena Andersson så som det»
12 J: [Magdalena Andersson
- 13 IP: »ser ut.
- 14 J: Men du i er eftervalsanalys så kom ni fram till att
15 det fanns ett mått av önsketänkande (börjar läsa ett
16 citat som refererar till Centerpartiets egna
17 eftervalsanalys) som gjorde det svårare att samlas bakom en
18 realistiskt bild av partiets möjliga vägar (slut på
19 citat) Här
- 19 radar du upp i stort sett alla partier i hela Sveriges
20 riksdag. (1.0) Om vi börjar med det här önsketänkandet som
21 ni kom fram till att ni hade haft. Vad handlade det om?
- 23 IP: Ja men (.) man vill ha tydliga alternativ i en
24 valrörelse. Och det kommer vi också att ha, men det är tre
25 år kvar till valrörelsen. Det jag säger är att i den här
26 konstellationen så ser jag Sveriges nästa regeringen. Jag
27 ser inte den med den två partierna. Det är härifrån jag
28 kommer att försöka bygga min konstellation framöver. Men
29 när vi kommer till valrörelsen då kommer det finnas ett
30 tydligare alternativ och det kommer vi att presentera, men
32 jag behöver inte göra, och [tittar man
- 33 J: [Men är det inte ett
34 önsketänkande att tro att moderater och socialdemokrater
35 skulle kunna samarbeta i en ny regering?

37 D: Men låt mig vända på frågan och säga det är ju ändå
38 ett fattigdomsbevis för svensk politik att vi med
39 så här många partier bara kan landa i två förslag?

Amanda Lind (MP)

I denna intervju ställer Anders Holmberg frågor om hur samarbetet mellan de olika oppositionspartierna borde se ut inför nästa val enligt Amanda Lind (MP). Holmberg tar upp olikheter mellan dels Miljöpartiet och Socialdemokraterna, dels mellan Vänsterpartiet och Centerpartiet. Han frågar Lind om hur det skulle vara möjligt att bilda regering tillsammans med partier som tycker så olika.

9.51-14.44, 23 augusti 2024

1 J: Om vi tittar på (.), tänkte jag, det där var
2 Socialdemokraterna och Miljöpartiet. (.) Om vi
3 tittar på två andra partier då i den här tänkta,
4 i det här tänkta regeringsunderlaget, för man kan
5 säga om ni och Socialdemokraterna har olika
6 uppfattningar i migrationspolitiken så är det ju
7 ingenting mot skillnaderna mellan de här två: (.)
8 Vänsterpartiet och Centerpartiet. Det är inte bara
9 så att de tycker olika i olika frågor de verkar
10 verkligen inte vilja sitta i samma regering. Så här
11 har det till exempel låtit från från Nooshi Dadgostar:
12 "Vill ha en regering utan C", och på det där så svarade
13 Muharrem Demirok och kallar Centerpartiet och
14 Vänsterpartiet för "varandras ideologiska motpoler".
15 Just det där uttrycket ideologiska motpoler, det låter
16 inte som lysande förutsättningar för att regera ihop?
17 IP: Neej, det är uppenbart att det här är partier som
18 behöver sätta sig ner och resonera och att vi behöver
19 också göra det tillsammans, för att ska vi byta ut
20 Tidöpartierna, ska vi kunna vända utvecklingen med en
21 välfärd som vi inte kan lita på, sjukvården, skolan,
22 segregationen, klimatet som där utsläppen går åt fel
23 håll idag - då måste vi i oppositionen se till att
24 byta ut den här regeri[ngen]
25 J: [Men sätta sig ner och diskutera
26 med varandra - står inte dom här två för långt ifrån
27 varandra för att sitta i samma regering?
28 IP: Ytterst kommer det att bli en fråga för- för
29 Centerpartiet och Vänsterpartiet att svara på, men min
30 erfarenhet är, min erfarenhet är och min min uppfattning
31 är också att det är ingen bra lösning att ha några partier
32 i regering och några andra som sitter utanför och ställer
33 krav och trycker på utifrån. Jag tycker man kan se det
34 med nuvarande situation med Tidöpartierna, att du har
35 ett parti som i princip styr i alla områden:
36 Sverigedemokraterna, men som inte sitter med och har

37 möjlighet att ansvarsutkrävas på samma sätt (.) som
38 de partier som ingår i regering. Det där är ingen bra
39 ordning tycker jag, utan jag tycker att ingången ska
40 vara att alla partier som utgör regeringsunderlag ska
41 vara med i regering.
42 J: D-det ja, de de vill då inte riktigt själva här men-
43 men det är också två partier som tycker helt olika.
44 Inte minst i den helt centrala frågan inom politiken,
45 om ekonomin helt enkelt. Vänsterpartiet vill ha högre
46 skatter, Centerpartiet vill sänka flera skatter.
47 Vänsterpartiet vill höja a-kassan, Centerpartiet vill-
48 vill sänka a-kassan, och det är bara ett par av väldigt
49 många eeh skillnader på det ekonomiska området. Det är
50 väl därför de beskriver sig som ideologiska motpoler
51 mellan Vänsterpartiet och Centerpartiet? Vad blir det
52 för ekonomisk politik med Vänstern och Centerpartiet i
53 samma regering?
54 IP: Jag vet ju vilken ekonomisk politik jag vill se och
55 som Miljöpartiet vill se där [vi både får ner utsläppen»
56 J: [Ja men hur tänker du att
57 ni ska få ihop det här, menar jag?
58 »(.) å ökar jämlikheten.
59 J: J-jag förstår att ni vill, men hur tänker du att
60 du ska få ihop det här?

7.3 Frågeställning 3 – Om partiskhet förekommer i 30 minuter, är det strukturell partiskhet eller aktörspartiskhet?

Svaret på denna frågeställning identifierar hur man kan kategorisera partiskheten i programmet 30 minuter utifrån teorin om strukturell partiskhet och aktörspartiskhet. Likt det som presenterades i teorikapitlet skiljer de två formerna av partiskhet sig åt på olika sätt. Strukturell partiskhet grundar sig i medielogik och det journalistiska arbetets natur, och innebär att ingen part gynnas särskilt över tid. Aktörspartiskhet utgår istället från journalistens partisympatier eller personliga värderingar och genererar ensidig rapportering även över längre perioder.

7.3.1 Oppositionell positionering

Mönstret ”oppositionell positionering” visar hur journalisten i programmet 30 minuter använder sig av argument eller ståndpunkter från intervjupersonens politiska motståndare. De resonemang journalisten presenterar i frågorna är alltså inte grundade i egna åsikter eller uppfattningar, utan istället en följd av vetskap kring vad partier eller politiker uttryckt, vilket journalisten redogör för.

I exemplen nedan argumenterar journalisten från en oppositionell roll. Först i intervju med finansminister Elisabeth Svantesson (M) genom att ha ett socialdemokratiskt perspektiv på arbetslöshetens utveckling. Därefter i intervju med Muharrem Demirok (C), då potentiella styrkor i regeringens politik blir journalistens utgångspunkt.

Utdrag: Elisabeth Svantesson (M, finansminister)

16 J: [F-får jag bara säga, alla regeringar har
17 väl sina problem att han[tera.
18 IP: [Jo, men absolut
19 J: Utan att vilja va nån slags försvarsadvokat
20 för Social[demokraterna, ett ögonblick bara, »
21 IP: [Ne men
22 » så, så var det ju så att under förra mandatperioden
23 hade vi till exempel coronakrisen, en av de värsta
24 ekonomiska kriserna under efterkrigstiden eeh
25 å dessutom kom Putins krig mot Ukraina. Så att jag
26 menar, det fanns väl även bekymmer då, så att säga.
27 Varför, om det var deras misslyckande då med
28 arbetslösheten, varför är det inte ditt nu?

Utdrag: Muharrem Demirok (C)

5 J: Om det här, för det är ju regeringens argument
6 att brottsligheten och gängkriminaliteten är så
7 allvarlig att man måste pröva(.) allt, om det här
8 ändå leder till att man hittar fler vapen,
9 lyckas förhindra brott å så, är det inte bra då?

Exemplen visar också att den oppositionella positioneringen av journalisten återkommer i intervjuer med politiker både från vänster- och högerblocket. Även om journalisten i en enskild intervju kan presentera resonemang som missgynnar det ena politiska blocket eller ett politiskt parti, så sker motsvarande partiskhet till samma aktörs fördel i andra intervjuer i programmet 30 minuter.

Eftersom journalisten så tydligt intar en oppositionell roll gentemot den politiker som intervjuas genom att anföra politiska motståndares resonemang, och gör likadant mot politiker både från vänster- och högerblocket, överensstämmer mönstret i hög grad med definitionen av strukturell partiskhet. Även om en politiker eller ett parti gynnas av den oppositionella positioneringen av journalisten i en intervju visar empirin att gynnandet inte är ensidigt.

7.3.2 Ifrågasättande av resonemang

“Ifrågasättande av resonemang” är också ett mönster som tyder på strukturell partiskhet då journalisten inte utgår från egna åsikter utan agerar källkritiskt och använder olika typer av experter, statistik och bevis som argument mot den intervjuade. Mönstret används av journalisten mot alla intervjuade oberoende av blocktillhörighet.

I första utdraget anför journalisten ett argument som grundar sig i en utredning från en myndighet. I utdrag två hänvisar journalisten till en bild, som används för att ifrågasätta intervjupersonens argument.

Utdrag: Romina Pourmokhtari (L, klimat- och miljöminister)

54 « när eh Klimathandlingsplanen presenterades i december
55 då fick den kritik från eh ganska brett håll eh till
56 exempel från Klimatpolitiskrådet, det är ju er egen
57 myndighet som utvärderar regeringens klimatpolitik .hh
58 eh dom är kritiska till att ni kraftigt sänkte
59 reduktionsplikten som du pratat om det handlar ju om
60 inblandningen av biodrivmedel i bensin och diesel eh utan
61 att ha nåt annat på plats eh för att ersätta det (.) det
62 är ju huvudförklaringen till de här ökade utsläppen dom
63 kommande åren. Såhär skrev dom: Att kraftigt försvaga
64 befintliga 64 styrmedel utan att ha konkreta planer på
65 plats för hur dom ska ersättas betyder att problemen skjuts
66 på framtiden.[»
67 IP: [mm
68 J: »Varför gjorde ni så? Tog bort reduktionsplikten innan
69 ni hade nåt alternativ?

Utdrag: Mikael Damberg (S)

51 IP: Om man förstår att man har varit aktiv i Fatah och kan
52 någonting om politik i Palestina så vet man att det är
53 två huvudfiender till varandra politiskt. Fatah är ju den
54 politiska organisation som har erkänt Israel, som
55 förespråkar en tvåstatslösning som inte vill se en militär
56 konflikt kopplad till P[alestina och då är det
57 J: [Absolut men vad är det som
58 händer här?
59 IP: (.) Jag har ingen koll på den här konferensen, jag var
60 inte med på den jag kan inte den här [personen
60 J: [Nä men jag visar ju
61 upp dig bilderna hä[r.

I båda exemplen ovan är journalisten tydlig med att han kopplar alla sina anföranden till olika experter, statistik och bevis. Journalisten hänvisar och grundar sina framföranden till en tredje part. Denna typ av ifrågasättande av resonemang förekommer oberoende om intervjupersonen är en representant från höger- eller vänsterblocket, vilket tyder på att det handlar om strukturell partiskhet.

7.3.3 Värderande kommentarer

Mönstret “värderande kommentarer” syftar på de gånger då journalisten i programmet faller en kommentar som är värderande utan att referera till en tredje part. Som redogjorts för tidigare händer det att journalisten använder en tredje part när argument riktas mot den intervjuade politikern – så är inte fallet med detta mönster.

Utdrag: Magdalena Andersson (S)

Anders Holmberg faller en värderande kommentar på rad 4.

1 IP: I och med att vi är i den här avgörande tiden,
2 vi måste hålla ihop i Europa så placerar jag mig
3 (.) där.
4 J: Oj! Det var långt bort.
5 IP: Det betyder inte att jag vill att beslut
6 som vi fattar i riksdagen ska fattas i Bryssel
7 men det är en tid (.) vi lever i en tid när
8 sammanhållningen i EU är avgörande för vår
9 kontinents f[ramtid
10 J: [Men

Utdrag: Johan Pehrson (L)

Anders Holmberg fäller en värderande kommentar på rad 66-67.

62 IP: Ja men det e ju andra partier som också måste
63 ta ansvar, just nu har du massa partier som säger att
64 de inte ens kan samarbeta med varandra (.) vi kan
65 samarbeta med alla partier.
66 J: Du låter lite som Centerpartiet nu, i,
67 inför tidigare val.
68 IP: (Kort skratt) Det e en extremt stor skillnad
69 mellan Centerpartiet och Liberalerna. Liberalerna är
70 med å tar ansvar för Sverige och vi kan samarbeta
71 med alla partier. Det tycker jag är ganska viktigt (.)
72 eeh att notera och få till pappret.

De värderande kommentarerna i exemplen ovan kan inte tillskrivas någon annan upphovsperson än journalisten själv, då journalisten inte hänvisar till en tredje part. Det framstår också som att kommentaren uppkommer spontant och kan således inte vara planerad på förhand av övriga i programredaktionen eller av en annan aktör som inte är Anders Holmberg. Kommentaren är värderande, alltså subjektiv, och kan således bedömas vara ett partiskt ställningstagande. Partiskheten i dessa exempel uppfyller därmed kraven för denna studies definition av "aktörspartiskhet".

Aktörspartiskhet i form av mönstret "värderande kommentarer" förekommer i intervjuer med politiker både från vänster- och högerblocket. Empirin har inte visat att värderande kommentarer riktas oftare till politiker ur det ena eller andra blocket.

8 Analys

I detta analyskapitel sätts studiens resultat i relation till det teoretiska ramverk och den tidigare forskning som presenterats. Shoemaker och Reese's influensmodell hjälper till att förklara vad den identifierade partiskheten i programmet 30 minuter kan bero på. Teori om strukturell partiskhet respektive aktörspartiskhet gör det möjligt att förstå vilken typ av partiskhet resultaten visar, och slutligen jämför vi studiens resultat med några av de slutsatser tidigare forskning kommit fram till.

8.1 Den hierarkiska influensmodellen

I den hierarkiska influensmodellen benämns en av nivåerna som "sociala system". Dessa system är ibland svåra att särskilja och identifiera då de är integrerade i samhället i form av värderingar, strukturer och intressen. Nivån innehåller också en ideologisk aspekt – och demokrati är en viktig del av detta i det svenska samhället. (Shoemaker & Reese, 2014)

För SVT är demokratibegreppet en stor del av uppdraget. Det finns också explicita krav på SVT att värna och försvara demokratin i sitt arbete. Journalistiken spelar en roll som förmedlare av information och granskare av makten i det demokratiska samhället, och demokrati som begrepp och ideologi påverkar därför medieinnehållet. (Mediemyndigheten, u.å.)

I programmet 30 minuter har vi sett hur journalisten placerar sig och tar utgångspunkt i en motståndsgenda: det vi kallar "oppositionell positionering". Det blir en form av kritiskt ställningstagande av journalisten för att ifrågasätta det politikern uttryckt eller beskrivit angående de politiska ambitionerna. Att journalisten utgår från en oppositionell position i relation till den intervjuade politikern kan bidra till att för medborgaren klargöra skillnaderna mellan olika politiska aktörer eller partier.

Hur de redaktionella rutinerna fungerar har också det ett inflytande över medieinnehållet. Medierutiner som influensnivå innefattar riktlinjer för nyhetsvärdering, hur praktiska metoder återkommit gång på gång och blivit standardiserade, och hur olika medieslag tenderar att fungera. Journalistiska bedömningar om vad som väcker intresse och vad som är meningsfullt och viktigt för publiken är också något som tas upp på denna nivå. (Shoemaker & Reese, 2014)

Ämnen och områden som skapar mycket känslor, påverkar många människor och där konfliktlinjerna är tydliga värderas vanligtvis högt i nyhetsarbete. Dels för att intresset för rapporteringen i sådana frågor är stort, dels eftersom behovet och nyttan av information och kunskap är omfattande. Programmet 30 minuter är ett av de mediala sammanhang där ledande politiker återkommande figurerar, och frågorna handlar ofta om avgörande beslut eller åsikter inför framtiden. SVT beskriver själva 30 minuter som ett intervjuprogram som "söker svar och går på djupet med en aktuell makthavare". (SVT Play, u.å.)

I denna studie har vi identifierat att frågorna tenderar att skilja sig åt beroende på om den intervjuade politikern ingår i eller stödjer regeringen eller om den istället ingår i oppositionen. Politiker med ministerposter ställs till svars för fattade beslut, och politiker i opposition får frågor om hur de ska lyckas formera sig för att ta över makten i nästa val.

Relevansen och nyttan är betydande av att dels ställa kritiska frågor till nuvarande regeringsföreträdare, dels försöka bringa klarhet i hur de olika politiska alternativen är sammansatta.

En annan viktig rutin för SVT är att beakta saklighet. De uppgifter programledare och reportrar på SVT förmedlar ska stämma och vara riktigt formulerade. ”Uppgifter som är av betydelse ska vara korrekta”, skriver Mediemyndigheten angående regler i sändningstillstånd. (Mediemyndigheten, u.å.)

I programmet 30 minuter har vi kunnat se hur journalisten tar hjälp av kunskap från olika expertorganisationer, institutioner eller myndigheter för att ifrågasätta det den intervjuade politikern säger. Vi kallar mönstret för ”ifrågasättande av resonemang”. Det blir ett sätt att kritiskt granska vad politiker grundar sina åsikter och ställningstaganden på. Ifrågasättandet av den politiska argumentationen kan uppfattas som partiskt eftersom journalisten tar upp helt eller delvis motsatta ståndpunkter.

Shoemaker och Reese (2014) beskriver också en individuell nivå i influensmodellen. Journalistens bakgrund, utbildning och personliga attribut omfattas av denna nivå, men också politiska attityder och värderingar.

Anders Holmberg är den journalist som i stor majoritet av programmet 30 minuters avsnitt intervjuar politikerna. Han har under många år haft uppgiften att ställa politiker till svars, både i intervjuer med enskilda politiker och vid partiledardebatter – erfarenheter som gör honom van vid rollen.

I studien konstaterar vi att det finns tillfällen då journalisten yttrar värderande kommentarer i programmet 30 minuter – kommentarer som kommer direkt från journalisten och inte kan härledas till någon tredje part. Kommentarer kommer spontant från journalisten utifrån intervjusituationen och vad den intervjuade yttrat. Materialet visar dock att dessa kommentarer kan gynna eller missgynna både vänster- och högerblocket.

8.2 Strukturell partiskhet och aktörspartiskhet

Strukturell partiskhet är partiskhet som inte beror på enskilda journalisters åsikter och värderingar. Det rör sig snarare om det journalistiska arbetets natur eller att uppseendeväckande aktivitet från en sida i en konflikt påverkar rapporteringen. I resultatet presenteras flera exempel på hur strukturell partiskhet förekommer i programmet till följd av journalistens arbetsmetoder – vilket förklaras i vår tredje frågeställning. Anders Holmberg och Camilla Kvartofts frågor till politiker i programmet följer vissa mönster. ”Oppositionell positionering” och ”ifrågasättande av resonemang” är frågemönster som återkommer i samtliga program som vi studerat. Det är således tydligt att ingen enskild politiker behandlas annorlunda, systematiskt gynnas eller systematiskt missgynnas. Det finns ett tydligt stöd i teorin för att det rör sig om strukturell partiskhet. Strukturell partiskhet utmärker sig från aktörspartiskhet i den bemärkelse att partiskheten inte är systematiskt ensidig. (Zeldes m.fl., 2008; Johansson & Strömbäck, 2023)

Alla politiker blir frågade olika saker och det går att argumentera för att journalisten gynnar vissa politiker och missgynnar andra. Men enligt teorin om strukturell partiskhet beror inte

detta på att journalistens egna åsikter lyser igenom eller att hen driver en agenda mot en politiker. Snarare har det att göra med politiska händelser kopplat till intervjupersonen, uttalanden som gjorts eller beslut som fattats.

Den strukturella partiskheten kan även uppstå genom påverkansfaktorer som står utanför den enskilda journalistens arbetsrutiner. Till exempel kan uppseendeväckande aktiviteter från en sida av en konflikt bidra till att det rapporteras mer om den ena sidan än den andra (Fico m.fl., 2006). Till exempel redovisar vi en sekvens där Anders Holmberg ifrågasätter Romina Pourmokhtaris resonemang om utsläppen till följd av regeringens klimatpolitik. Enligt teorin om strukturell partiskhet gör han det på grund av att regeringen fattat ett visst beslut – inte för att han har en personlig agenda.

Aktörspartiskhet syftar på den partiskhet som har sitt ursprung hos enskilda aktörer, till skillnad från strukturell partiskhet som är oberoende av den enskilda journalistens åsikter och värderingar. Aktörspartiskhet är i denna studie svårare att hitta belägg för. De mönster som presenteras i studien är återkommande **mönster** som tydligt illustrerar hur journalisterna väljer att ställa sina frågor. Det är tydligt att journalisterna jobbar efter redaktionella rutiner snarare än att de låter sig styras av sina egna politiska uppfattningar eller andra värderingar.

Om det är så att journalister och andra som jobbar med nyheter fattar beslut nästan enbart inom kontexten för rådande journalistiska normer och praktiker, så är journalisternas partipolitiska övertygelse till stor del oväsentlig. Det vill säga om journalisterna är så professionella att deras egna åsikter och värderingar inte lyser igenom (Patterson & Donsbagh, 1996).

De tillfällen då yttranden från journalisten möjligen faller under definitionen av aktörspartiskhet är – som vi presenterat tidigare – då värderande kommentarer används mot intervjupersonen. Detta eftersom det inte går att härleda till en strukturell förklaring: det är ingen annan aktör eller struktur än den enskilda journalisten som kan sägas bidra till den värderande kommentaren. Med det sagt yttras värderande kommentarer i intervjuer med politiker från båda sidor av politiken.

Vi har använt metoden samtalsanalys och enbart analyserat det som faktiskt händer i samtalet mellan journalist och politiker. Samtalsanalys är en observationsbaserad metod och gör inte anspråk på att analysera syftet med en persons uttalande eller vad hen tänkte när hen yttrade något. (Moberg & Ekström, 2019)

Vi har inte vetskap om vilka åsikter Anders Holmberg och Camilla Kvartoft hyser och även om så var fallet hade det varit svårt att belägga hur mycket eventuella åsikter spelar in i deras agerande gentemot politiker i programmet 30 minuter. Hur stor påverkan programledare har på programmets utformning i relation till programmets övriga redaktion är också utanför empirin.

8.3 Studien i förhållande till tidigare forskning

Objektivitetsidealet är starkt inom den svenska journalistkåren. 2011 ansåg 82 procent av svenska journalister att granskandet av makthavare var ett eftersträvt ideal och 88 procent tyckte att en journalist bör vara en objektiv förmedlare. (Wiik, 2012)

Vi har inte hittat stöd för att journalisten i 30 minuter motsätter sig några av dessa yrkesideal. Frågor som ställs är konsekvent byggda på saklig och relevant information. De värderande kommentarer – som vi har exemplifierat i resultatkapitlet – upplevs som spontana och spelar mindre roll i sammanhanget av ett helt program.

Den genomsnittliga svenska journalisten placerar sig enligt mätningar mer åt vänster än genomsnittssvensken på en politiskt vänster- högerskala. Att det skulle betyda att den journalistiska produkten färgas av partisympatier har tidigare forskning motsatt sig. Medielogik och mediasystem har visat sig spela en mer betydelsefull roll i sammanhanget. (Asp, 2012b; Asp, 2012c) Vi kan inte säga var Anders Holmberg eller Camilla Kvartoft placerar sig på en politisk skala. Men vi kan heller inte se att några tydliga partisympatier hos journalisterna påverkar frågorna. De frågor som ställs bygger på aktuella händelser och baseras på den politiska situationen för intervjupersonen. Journalisten ställer i samtliga intervjuer ansvarsutkrävande frågor ur ett oppositionellt perspektiv – oavsett om politikern som intervjuas tillhör vänster- eller högerblocket.

I resultatet redovisas ett mönster där journalisten i högre utsträckning ställer frågor av en ansvarsutkrävande karaktär till de politiker som sitter i eller stödjer regeringen än till de partier som är i opposition. Istället får oppositionspolitiker i högre utsträckning frågor som rör det politiska läget, interna partiangelägenheter och samarbetet oppositionspartierna sinsemellan. Denna skillnad i behandling av politiker beroende på vilken sida av politiken de tillhör kan inte sägas bero på en aktörspartiskhet från journalisterna utan snarare att det ena blocket sitter vid makten och det andra gör det inte. Ekström m.fl. (2013) resonerar om skillnaden mellan om en politiker är ”incumbent”, det vill säga, sitter vid makten, eller om politikern inte är ”incumbent”, vilket innebär att politikern är i opposition. Sannolikt är att politiker som företräder partier i regeringen får ”tuffare” frågor och mer ansvarsutkrävande frågor än politiker i opposition. Dock kan vidare forskning behövas för att utesluta att aktörspartiskhet inte är en förklaring till varför behandlingen av politiker varierar beroende på vilken sida av politiken de tillhör.

Vi kan se att journalisten i 30 minuter använder sig av samtliga typer av "aggressiva frågor" som Clayman m.fl. (2007) presenterar: ”initiative”, ”directness”, ”assertiveness”, ”opposition”, och ”accountability”. Vi har inget mått på i vilken utsträckning olika frågor ställs men vi kan fastställa att aggressiviteten i hur frågorna ställs är konsekvent, oberoende av blocktillhörighet.

Huls och Varwiik (2011) tar upp fenomenet att politiker som svarar undvikande på frågor får en "hårdare" behandling, vilket kan upplevas som partiskhet. Men de argumenterar för att partiskheten inte kan tillskrivas intervjuaren eftersom det är politikernas undvikande svar som är grunden till den "hårdare" behandlingen. Detta fenomen belyser även vår studie under namnet "ifrågasättande av resonemang". I linje med Huls och Varwiik (2011) kan vi fastslå att ifrågasättandet inte är en konsekvens av eventuella partisympatier hos journalisten, utan det är snarare politikerns "eget fel".

Partiskhet inom public service är ett välbeforskat område. Framför allt med hjälp av kvantitativa metoder. Eftersom vår studie använder sig av en kvalitativ ansats kan vi inte göra direkta jämförelser med den empiriska data som de kvantitativa studier vi tidigare har tagit upp har framställt. Studierna belyser dock en nyckelkomponent i förklaringsmodellen gällande upplevd partiskhet inom public service: strukturell partiskhet. I Johansson och Strömbäcks (2023) studie av hur gynnsamt olika partier behandlades i medier inför valet 2022 kom de fram till att det rödgröna regeringsunderlaget fick en mer gynnsam behandling än vad högersidan fick. Förhållandena var dock omvända inför valet 2018. Därav kunde de dra slutsatsen att det handlade om strukturell partiskhet – skillnaderna jämnade ut sig.

Vi kan se liknande tendenser av strukturell partiskhet i vårt material. Eftersom bara högerblocket suttit vid makten under den tidsperiod vi studerat kan vi inte säga att rollerna hade varit helt tvärtom om vänsterblocket suttit vid makten. Men vi kan konstatera att högerpolitikens maktposition, samt vänsterblockets roll som opposition har påverkat innehållet. Vilket tyder på strukturell partiskhet.

9 Slutdiskussion

Denna studie har analyserat ett av svensk televisions intervjuprogram: 30 minuter. Programmet är en del av public service-bolaget SVT:s programutbud och omfattas således av krav på opartiskhet samt objektivitet. Det grundläggande syftet med vår studie har varit att identifiera *om* någon form av partiskhet förekommer i 30 minuter. Vi har även undersökt *hur* denna partiskhet kommer till uttryck i programmet, samt om vänster- eller högerställning hos intervjupersonen påverkar graden av partiskhet. För att få svar på våra frågor har vi tittat på journalistens agerande i intervjusituationen. Vilka frågor ställs? Hur ställs dem? Den tredje och kanske viktigaste frågan som vår studie delvis ger svar på är *varför* det ser ut så.

Tidigare forskning har kommit fram till att public service klarar sitt uppdrag. Det finns ingen ensidig partiskhet – skillnader i behandlingen beror istället på medielogik. Trots det består tvivlet i samhälle och skepsisen mot public services opartiskhet växer inom vissa grupper.

Studien har kommit fram till att det finns inslag av partiskhet i 30 minuter: parter gynnas eller missgynnas i relation till varandra i intervjuerna. Det har vi sett genom att titta på sättet som journalisten ställer sina frågor och presenterar argument. Journalisten intar en oppositionell position mot den politiker som intervjuas, och politikerns resonemang ifrågasätts och problematiseras. Ibland kan det till och med förekomma att journalisten värderar uttalanden utan sakliga explicita argument.

Något denna studie visar angående partiskheten i programmet 30 minuters intervjuer är att den skiftar beroende på vilken politiker som sitter emot journalisten. Är det en företrädare för Vänsterpartiet intar journalisten en position högerut på den politiska skalan, men journalisten flyttar sig istället till en vänsterposition om politikern är från Kristdemokraterna. Med tanke på att detta är återkommande oavsett intervjuad politikerns partitillhörighet kan man överväga att det möjligen finns en medvetenhet i metoden hos journalisten. En medveten partiskhet.

Dels kan det bero på vem som i offentligheten oftast fört fram motargument till det den intervjuade politikern påstår. Ofta kommer de tydligaste motargumenten från politiker som företräder partier på motsatt sida på vänster-högerskalan, och när journalisten då lyfter fram dessa i sina kritiska frågor till intervjupersonen innebär det en oppositionell positionering. En sådan medveten partiskhet kan också sägas vara till gagn för publiken genom att journalisten bidrar till att tydliggöra de olika politiska alternativens inriktningar eller åsikter, och motsättningarna däremellan, trots att bara en politiker finns i studion.

Intressant hade varit om journalisten också medvetet positionerat sig ytterligare längre ut på samma sida av vänster-högerskalan i förhållande till den intervjuade politikern. Alltså att ifrågasätta varför de politiska förslagen inte går längre i den politiska riktning intervjupersonen företräder, snarare än att föra fram oppositionella argument. Möjligen hade en sådan metod överraskat de intervjuade politikerna – det är i vart fall inget mönster vi kunnat identifiera i denna studie.

Om det handlar om en medveten partiskhet från journalisten kan man också argumentera för att det är en viktig del av yrkesutövandet. En professionalism som går i linje med den strukturella partiskheten. Av vikt i en demokrati är journalistik som ställer sig frågande och kritisk till det som politiker och andra maktinnehavare för fram eller beslutar om. Journalisten

behöver stå för en motståndskraft. Så länge den partiskhet och motståndsgenda som visar sig i intervjuer med vänsterpolitiker också återfinns när intervjupersonen är en högerpolitiker kan den beskrivas som professionell.

Även strukturella faktorer kan påverka hur intervjupersonerna i programmet 30 minuter behandlas och vilka frågor som ställs. Denna studie visar ett mönster kring att ansvarsutkrävande frågor ställs till de politiker som för närvarande ingår i regering och därmed har den största politiska makten. Även detta en potentiell del av en professionell partiskhet då journalisten anpassar frågeställningarna till rådande ordning, och utifrån publikens behov av svar kring de beslut som fattas och den politiska inriktning som styr samhällsutvecklingen. Att oppositionspolitiker i högre utsträckning får frågor om hur de ska lyckas ena sina partier för att utmana om regeringsmakten är därmed också en logisk följd.

Resultatet av en medveten och professionell partiskhet från journalisten i den enskilda intervjun med partipolitiska företrädare blir rimligen en neutralitet över tid. Efter många genomförda intervjuer med oppositionella positioneringar, ifrågasättande av resonemang och värderande kommentarer skapas en balans: inget politiskt parti eller block på en vänster-högskala gynnas framför sina motståndare.

Studiens resultat kan sägas vara väntat, och går i linje med tidigare forskning om partiskhet. Det som sticker ut är *hur* partiskhet kan ta sig uttryck i en isolerad intervjusituation. Som vi skriver ovan kan partiskheten i programmet handla om en medveten partiskhet från journalisten för att ställa relevanta frågor och ge publiken en bredare bild av politik. Om detta är en typ av medveten partiskhet som förekommer i fler program på SVT eller i andra mediekkanaler är dock inget denna studie undersöker. Studiens avgränsning till programmet 30 minuter gör att inga generella slutsatser om public service kan dras – resultaten är kopplade till det specifika programmet.

Den kvalitativa metod vi använt i denna studie anser vi vara en välfungerande metod för att identifiera partiskhet och ett fördelaktigt komplement till kvantitativa studier om partiskhet över längre tidsperioder och i flera journalistiska produkter.

För de kritiker som menar att ett program är partiskt och politiskt vinklat kan denna typ av kartläggning vara intressant. Även om tidigare forskning visar att public service-journalistik inte är partisk så hörs fortfarande den typen av anklagelser. Om man presenterar på vilket sätt journalisten jobbar kan det bidra till en mer nyanserad bild av vad som är partiskhet, och möjligen hade kritiken om opartiskhet avtonat något om journalister lyckades bättre med att förmedla kunskap om journalistiska arbetsmetoder till publiken.

9.1 Förslag till vidare forskning

För att kunna dra än mer djupgående slutsatser om programmet 30 minuter föreslår vi en fältstudie där man som forskare studerar produktionen av programmet på nära håll. En studie “bakom kulisserna” hade gett förståelse för varför journalisten ställer de frågor som hen gör. Frågor hade också kunnat ställas till produktionen om hur de resonerar kring partiskhet.

Denna studie har endast undersökt SVT-programmet 30 minuter. För att nå en djupare förståelse om partiskhet inom public service eller andra mediehus föreslår vi samtalsanalytiska undersökningar av fler program för att studera eventuell partiskhet. Vidare forskning hade kunnat visa om de mönster som presenterats i denna studie återspeglas i andra program eller inte. Om man kan identifiera partiskhet i andra program: hur ser den partiskheten ut?

Kritik har riktats mot programmet 30 minuter för vilka frågor journalisten väljer att ställa och vilka frågor som inte ställs. Det är kritik som ofta lyfts på mikroblogger “X” (@avPublicService, 2024; @PiaCarlsson10, 2024) och har också lyfts av ledarskribenter (Skogkär, 2024). Vi föreslår en studie som undersöker diskrepansen mellan vad publiken anser vara relevanta frågor och vad journalisterna anser vara relevanta frågor och vad det beror på.

Vidare föreslår vi att framtida studier inriktar sig mer kvalitativt än kvantitativt. När partiskhet undersöks inom medier görs det i huvudsak kvantitativt. Forskning har till exempel återkommande kommit fram till slutsatsen att SR och SVT:s nyhetsjournalistik inte är partisk. Den partiskhet som presenteras förklaras som att det inte berodde på journalisterna – snarare är det aktörer som är väl bekanta med medierutiner som får en mer gynnsam bevakning (Johansson, 2022). Med en kvalitativ ansats och nya angreppssätt hoppas vi att framtida forskning kan diversifiera bilden av vad partiskhet är och hur partiskhet kan manifesteras sig inom journalistiken.

Referenser

- Asp, K. (2012a). En introduktion. I K. Asp. (Red.), *Svenska Journalister* (s. 7–13). Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG) Göteborgs universitet
- Asp, K. (2012b). Vänster-högerinställning hos journalister, väljare och folkvalda. I K. Asp. (Red.), *Svenska Journalister* (s. 91–99). Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG) Göteborgs universitet
- Asp, K. (2012c). Journalistkårens partisympatier. I K. Asp. (Red.), *Svenska Journalister* (s. 101–107). Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG) Göteborgs universitet
- Begler, A. M. (2014). Laddad för lång valnatt, 5.
- Clayman, S. E., Elliott, M. N., Heritage, J., McDonald, L. (2007). When Does the Watchdog Bark? Conditions of Aggressive Questioning in Presidential News Conferences. *AMERICAN SOCIOLOGICAL REVIEW*, 72(1), 23–41
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/000312240707200102>
- Clayman, S. E., Elliott, M. N., Heritage, J., & Beckett, M. K. (2010). A Watershed in White House Journalism: Explaining the Post-1968 Rise of Aggressive Presidential News. *Political Communication*, 27(3), 229–247.
<https://www.tandfonline.com/doi/ref/10.1080/10584609.2010.496712?scroll=top>
- Ekström, M. (2007). CONVERSATION ANALYSIS IN JOURNALISM STUDIES. *Journalism Studies*, 8(6), 964–973.
https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14616700701619571?casa_token=tANF-dn2EpQAAAAA:dmNXVuiAmo-I386zNjj8QIZM1uP_iwoNczKWDGAV_rJ02m9R_ZzsS1t0ruHXnGkXtEoOLL5qRZd8&casa_token=QfifDEcM70sAAAAA:LacK6TRKncmCdrPKCjlxvJ6fO-HUSJ1dlbBcbKk_zzQNR55tlj9L7JbZMeUICy_SFhJWz_YXOn8E
- Ekström, M., Bérczes, J. (2008). Avbrott i politiska mediesamtal. En studie av statsministerkandidaterna Persson och Reinfeldt i den svenska valrörelsen 2006. *Nordicom Information*, 30(1), 3–17.
<https://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1534827&dswid=-4769>
- Ekström, M., Eriksson, G., Johansson, B., & Wikström, P. (2013). BIASED INTERROGATIONS? A multi-methodological approach on bias in election campaign interviews. *Journalism Studies*, 14(3), 423–439.
<https://doi.org/10.1080/1461670X.2012.689488>
- Ekström, M., Johansson, B. (2019). Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap. Studentlitteratur.
- Ej namngiven (2014-01-10) Programledaren: Mitt jobb är fantastiskt. SVT.
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/programledaren-mitt-jobb-ar-fantastiskt>

Esaiasson. P., Gilljam. M., Oscarsson. H., Sundell. A., Towns. A., Wängnerud. L. (2024). Kvalitativa metoder. I Esaiasson. P., Gilljam. M., Oscarsson. H., Sundell. A., Towns. A., Wängnerud. L. (Red.), *Metodpraktikan – Konsten att studera människor* (s. 277–404). Norstedts Juridik.

Fico, F., Freedman, E., & Love, B. (2006). Partisan and Structural Balance in Newspaper Coverage of U.S. Senate Races in 2004 with Female Nominees. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 83(1), 43-57. <https://doi.org/10.1177/107769900608300104>

Ghersetti, M. (2012). Publikens betydelse för nyhetsvärdering. I K. Asp. (Red.), *Svenska Journalister* (s. 47–54). Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG) Göteborgs universitet

Graber, D. A. (1997). Newsmaking and news reporting. I D. A. Graber. (Red.) *American politics and mass media* (s. 57–87) Congressional Quarterly Press

Granskning [@avPublicService]. (2024, 8 mars). I kvällens @SVT #30minuter intervjuas S-ledaren Magdalena Andersson utan svåra frågor Intervjun är ovanligt inställsam och det är talande [Bild] X. <https://x.com/avPublicService/status/1765894687200546937?t=f-gm6uvXBQGqhlj-6JZR7A&s=07>

Hallin. D. C., Mancini. P., (2004). *Comparing media systems: Three models of media and politics*. Cambridge university press.

Huls, E., & Varwijk, J. (2011). Political bias in TV interviews. *Discourse & Society*, 22(1), 48-65. <https://doi.org/10.1177/0957926510382836>

Håkansson, N (2020). Vänster, höger, GAL & TAN: Två politiska dimensioner i mediernas valrörelsebevakning. I Gardeström, E & Truedson, L (red) *Sanning, förbannad lögn och journalistik – om journalistikens anspråk på att säga sanningen* (s.116-140). Stockholm: Institutet för mediestudier.

https://www.researchgate.net/publication/344404178_Hakansson_N_2020_Vanster_hoger_GAL_TAN_Tva_politiska_dimensioner_i_mediernas_valrorelsebevakning_I_Gardestrom_E_Truedson_L_red_Sanning_forbannad_logn_och_journalistik_-_om_journalistikens_ansprak_pa_a

Johansson, B. (2019). Journalistiken och dess innehåll. Karlsson, M. Strömbäck, J. (Red.), *Handbok i journalistikforskning* (s. 187–198). Studentlitteratur.

Johansson, B. (2022). Är public-service medierna partiska? Bjerling, J. (Red.), *Public service: En svensk kunskapsöversikt* (s. 14–31). Nordicom <https://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1664122&dswid=-3248>

Johansson, B., Strömbäck, J. (2019). *Kampen om mediebildens : Nyhetsjournalistik i valrörelsen 2018*. Stockholm: Institutet för mediestudier
https://miun.diva-portal.org/smash/record.jsf?faces-redirect=true&aq2=%5B%5B%5D%5D&af=%5B%5D&searchType=SIMPLE&sortOrder2=title_sort_asc&query=&language=sv&pid=diva2%3A1304366&aq=%5B%5B%5D%5D&sf=all&aqe=%5B%5D&sortOrder=author_sort_asc&onlyFullText=false&noOfRows=50&dswid=-6249

Johansson, Bengt., Strömbäck, Jesper. (2023). Valet 2022 Politiken, medierna och nyhetsagendan: Stockholm: Institutet för mediestudier

Johansson, A. (2011, 17 maj). Världens bästa skola. Göteborgs-Posten, 15.

Konstitutionsutskottets betänkande. 2022/23:KU34. Innehållsvillkor för public service på internet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/betankande/innehallsvillkor-for-public-service-pa-internet_ha01ku34/html/

Kristallen. (u.å.). Nominerade. Hämtad 2024-10-30 från <https://kristallen.tv/nominerade>

Ku2013/02310/MD (delvis), Ku2019/01786/MD (delvis), Ku2019/02007/MD. Tillstånd för Sveriges Television AB att sända tv och sökbar text-tv. <https://omoss.svt.se/download/18.7c348ba01715d7a6e919ceb/1587721628570/19-02007%20Tillst%20%C3%A5nd%20f%20%C3%B6r%20Sveriges%20Television%20AB%20att%20s%C3%A4nda%20tv%20och%20s%C3%B6kbar%20text-tv.pdf>

Lundqvist, H. (2012-02-10). ”Jag måste lära mig gå och prata samtidigt”. Journalisten <https://www.journalisten.se/nyheter/jag-maste-lara-mig-ga-och-prata-samtidigt/>

Mediemyndigheten. (u.å.) *Regler för radio- och tv-sändningar*. https://mediemyndigheten.se/ansokan-och-registrering/regelverk/regler-for-radio--och-tv-sandningar/#h_1

Moberg, U. Ekström, M. (2019). Samtalsanalys. I M. Ekström, B. Johansson (Red.), *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap* (s. 73–97). Studentlitteratur.

Nordicom. (2023). *Mediebarometern*. <https://www.nordicom.gu.se/sv/publikationer/mediebarometern-2023>

Patterson, T. E., & Donsbagh, W. (1996). News decisions: Journalists as partisan actors. *Political Communication*, 13(4), 455–468. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/10584609.1996.9963131>

Pia Carlsson [@PiaCarlsson10]. (2024, 14 november). Synd att du då inte ställde frågor om varför deras bolagsträd för lottförsäljning är så komplicerat och varför det inte. X. <https://x.com/PiaCarlsson10/status/1857147954018103718?t=Sm6DihPRa2ulRtvzv4gaLQ&s=07>

Prop. 2018/19:136. Ett modernt public service nära publiken - villkor 2020-2025. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/proposition/ett-modernt-public-service-nara-publiken-villkor_h603136/

Sacks, H., (1984). Notes on methodology – In *Structures of Social Action*. I Heritage, J & M. J. Atkinson (Red.), *Studies in Conversation Analysis* (s. 2–27) Cambridge, Cambridge University Press.

Shoemaker, P.J., Reese, S.D. (2014). *Mediating the Message in the 21st Century: A Media Sociology Perspective* (3rd ed.). Routledge.

Skogkär, M. (2024, 9 mars) Skogkär: Stadstelevisionen biter inte den hand som föder den. *Bulletin*. <https://bulletin.nu/skogkar-statstelevisionen-biter-inte-den-hand-som-foder-den2>

SOM-Institutet. (2024). Förtroendet för public service och attityder till finansiering (SOM-rapport nr 2024:14). SOM-Institutet, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG) Göteborgs universitet. <https://www.gu.se/sites/default/files/2024-10/F%C3%B6rtroendet%20f%C3%B6r%20public%20service%20och%20attityder%20till%20finansiering%202023.pdf>

SOU 1995:37. Vårt dagliga blad – stöd till svensk dagspress. https://weburn.kb.se/metadata/624/SOU_7265624.htm

SOU 2017:79. Finansiering av public service – för ökad stabilitet, legitimitet och stärkt oberoende. <https://www.regeringen.se/contentassets/c557ad42ef7245daa0b9f60a8fe54769/finansiering-av-public-service--for-okad-stabilitet-legitimitet-och-starkt-oberoende-sou-201779/>

Strömbäck, J, Nord, L. (2017). Mest spelgestaltningar och strukturell partiskhet. En analys av svensk valrörelsejournalistik 2002–2014 (Rapport nr: 33). Demicom, Mittuniversitetet. <https://miun.diva-portal.org/smash/get/diva2:1140692/FULLTEXT01.pdf>

Svenska Akademien (2021) *Svensk ordbok*

SVT. (u.å.). Så arbetar SVT med opartiskhet. Hämtad 2024-10-30 från <https://www.svt.se/kontakt/sa-arbetar-svt-med-opartiskhet>

SVT Play. (u.å.) 30 minuter. Hämtad 2024-10-30 från <https://www.svtplay.se/30-minuter>

TT (2020-11-10). Anders Holmberg lämnar ”Agenda” för nytt program. Dagens Nyheter. <https://www.dn.se/kultur/anders-holmberg-lamnar-agenda-for-nytt-program/>

Wiik, J. (2012). Yrkesideal. I K. Asp. (Red.), Svenska Journalister (s. 33–39). Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG) Göteborgs universitet

Zeldes, G. A., Fico, F., Carpenter, S., & Diddi, A. (2008). Partisan Balance and Bias in Network Coverage of the 2000 and 2004 Presidential Elections. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 52(4), 563–580. <https://doi.org/10.1080/08838150802437354>

30 minuter. (2024-06-19). I Wikipedia. Hämtad 2024-10-30 från https://sv.wikipedia.org/wiki/30_minuter

